

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1958
STEV. 6

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Od kmečke zibeljke do papeškega prestola (Filip Žakelj, Argentina)	161
Naša sveta maša (Jože Jurak, Argentina)	164
Angelo Roncalli — Janez XXIII. — v Ljubljani	166
O verskih razmerah v Jugoslaviji (Pavel Slapar, Avstrija)	167
Greh in bolezen (Franc Mihelčič, Avstrija)	173
Pomagajmo si (Anton Merkun, U. S. A.)	178
Dr. Alojzij Kuhar	181
Nove knjige	182
Novice od poyvod	185
Po katoliškem svetu	188

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračate naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Čile: Rev. dr. Anton Trdar Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSkih DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO V

1958

ŠTEV. 6

OD KMEČKE ZIBELKE DO PAPEŠKEGA PRESTOLA

Filip Žakelj, Argentina

Na god svetih apostolov Simona in Juda v popoldanskih urah je svet zvedel, da je božja previdnost neporušljivi Cerkvi preskrbela novega namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, 262. naslednika apostola Petra. Preden odda volilno glasovnico, mora vsak kardinal v konklavu po kratki molitvi priseči: „Kličem za pričo Gospoda Kristusa, ki me bo sodil, da volim njega, o katerem pred Bogom sodim, da ga je treba voliti.“ Tretji dan volitev je bil tako izvoljen kardinal Angel Jožef Roncalli, beneški patriarh.

V tem stoletju so že trije papeži iz Severne Italije zasedli prestol sv. Petra v Rimu: sv. Pij X., Pij XI. in Janez XXIII. Sv. Pij X. je bil iz preprostega stanu, podobno tudi novi sv. oče Janez XXIII.

Kmečka mati ga je povila v skromni in verni kmečki hiši v Sotto il Monte, ki spada pod škofijo Bérgamo, dne 25. novembra 1881. Letos je tako dopolnil že 77 let. Nadarjeni fant je od leta 1892 do leta 1900 preživel v škofijskem semenišču svoje domače škofije. Nadaljna štiri leta pa se je učil bogoslovnih in drugih ved v Rimu, v papeškem rimskem semenišču, kjer je leta 1904 postal doktor bogoslovja. Na god sv. Lavrencije istega leta je prejel mašniško posvečenje v rimski božjepotni Marijini cerkvi Santa Maria in Monte. Novo sv. mašo pa je opravil na grobu sv. Petra v Rimu. Od leta 1905 do 1914 je bil tajnik bergamskega škofa Radini-Tedeschija, velike osebnosti, ki je bila svetla zvezda Roncallijevega duhovniškega življenja. Sredi druge svetovne vojne je svojemu zglednemu rajnemu škofu, ki je umrl leta 1914, napisal skoraj petst o strani dolg življenjepis. Medtem ko je bil škofov tajnik, je v bergamskem velikem semenišču poučeval tudi cerkveno zgodovino, patrologijo in apologetiko. Med prvo svetovno vojno je moral obleči vojaško suknjo: eno leto je bil bolničarski narednik, tri leta pa vojaški kaplan v Bérgamo. Po prvi svetovni vojni je na prošnjo bergamskega škofa Marellija v razrvanih povojnih razmerah prevzel spiritualsko mesto v bergamskem semenišču, kjer delo ni bilo lahko. Treba je bilo pomagati fantom, ki so se od

vojakov vrnili v bogoslovje. Z vso ljubeznijo je pomagal mladim dušam v bogoslovju: njegovo požrtvovalno vzgojno delo je obrodilo bogate sadove; marsikatera ugledna duhovniška osebnost mu je še danes hvaležna za veliko duhovnih dobrot. V prvih sedemnajstih letih duhovniškega življenja je storil mnogo dobrega za srednješolsko dijaško mladino, delal pri Katoliški akciji, bil asistent pri zvezi katoliških žena in pomagal pri ustanavljanju prvih katoliških dekliških krožkov, predaval na katoliškem ljudskem vseučilišču in drugod. Leta 1920 je na narodnem evharističnem kongresu v Bergamo zbudil pozornost s svojim govorom o Mariji in presveti Evharistiji.

Že Benedikt XV. je bil zadovoljen s predlogom, naj bi Jožefa Roncallija poklicali v Rim, kjer naj bi pri kongregaciji za širjenje vere sodeloval pri reorganizaciji misijskih podpornih društev. V štiri letih, od leta 1921 do 1925, si je nabral ogromno zaslug zlasti glede organizacije Družbe za širjenje vere, ki je iz Lyona prenesla svoj sedež v Rim. Prav zaradi organizacije Družbe za širjenje vere je moral v teh letih veliko potovati in obiskovati razna večja misijska podporna središča: Lyon, Paris, Bruxelles, München, Holandsko. Vmes pa je našel še dosti časa za dušnopastirsko delo: pridige, spovedovanje, vodstvo duhovnih vaj za najrazličnejše stanove, pouk krščanskega nauka za bolj izobražene. Leta 1925 je predaval patrologijo na lateranskem vseučilišču. V tej rimski dobi je postal častni kanonik bergamske škofije in papežev hišni prelat.

Leta 1925 je sodeloval v odboru za sveto leto. Isto leto je bil imenovan za naslovnega škofa areopeljskega, ker ga je Pij XI. določil za apostolskega vizitatorja v Bolgariji. Škofovsko posvečenje mu je 19. marca 1925, prav za god, podelil kardinal Tacci, tajnik vzhodne kongregacije, v cerkvi sv. Karla Boromejskega al Corso; prvo škofovsko mašo pa je prav tako kot novo mašo opravil na grobu sv. Petra. Do leta 1930 je bil v Bolgariji kot apostolski vizitator, od leta 1930 do konca leta 1934 pa je bil tam kot apostolski delegat. V začetku leta 1935 pa je odšel kot apostolski vikar in apostolski delegat v Turčijo, kjer je ostal do konca leta 1944; hkrati je vršil tudi dolžnosti apostolskega delegata za Grčijo. Tako je vsaj deloma mogel spoznati slovanski, pravoslavni in mohamedanski svet. V tem času je zamenjal svoj nadškofovski naslov: postal je naslovni nadškof mesembrijski. Skoraj dvajset let je preživel na Balkanu ter naredil mnogo dobrega za zveličanje duš in apostolski sedež.

Proti koncu leta 1944 ga je Pij XII. v težkih razmerah imenoval za apostolskega nuncijskega v Parizu, kamor je prišel za novo leto 1945; tako je kot dekan diplomatskega zbora že mogel častitati generalu De Gaullu, takratnemu voditelju francoske vlade, s katerim sta postala pristržna prijatelja. S svojo razumnostjo, dobroto in iskreno pobožnostjo je ta kmečki sin znal kot dober diplomat in dušni pastir osvajati srca. Pij XII. ga je leta 1953 poklical v kardinalski zbor, kmalu nato pa ga poslal za patriarha v Benetke. V Marijinem letu 1954 je šel kot papežev legat na narodni libanonski marijanski kongres, to leto pa je romal tudi v Lurd, kjer je prav za stoletnico, ko je Marija sv. Bernardki Lurški razodela: „Brezmadežno spočetje sem“, posvetil velikansko podzemeljsko cerkev v čast sv. Piju X.

Angel Jožef Roncalli je znan tudi kot znanstvenik, zlasti kot zgodovinar; posebno ga je zanimala zgodovina domače bergamske škofije. Dobro pozna sv. Karla Boromejskega. Njegovo največje znanstveno delo, ki ga je izvršil s pomočjo

Petra Forno, je pet debelih zvezkov: Gli Atti della Visita Apostolica di S. Carlo Borromeo a Bérghamo. Leta 1903 je kardinal in patriarh Jožef Sarto prišel iz Benetk v Rim na volitve novega papeža ter proti vsemu pričakovanju sam zasedel papeški prestol kot Pij X. Pet in petdeset let za njim je prav tako iz Benetk odhajal v Rim na volitve novega papeža kardinal in patriarh Angel Jožef Roncalli, pa zopet proti vsemu pričakovanju postal papež Janez XXIII.

Zadnji papež tega imena je bil avignonski papež Janez XXII. (od 1316 do 1334); znan je tudi Janez XXIII. (od 1410 do 1415), a je bil protipapež proti pravemu papežu Gregoriju XII. Angel Jožef Roncalli je takoj po izvolitvi razložil, zakaj si je privzel to ime; navedel je več razlogov: njegov oče je bil Janez; zakrament sv. krsta je prejel v domači župnijski cerkvi, ki je posvečena sv. Janezu; toliko stolnic po svetu je posvečenih sv. Janezu, zlasti pa papeževa stolnica sv. Janeza v Lateranu; bil je patriarh v Benetkah, kjer imajo za posebnega zaščitnika sv. Marka, duhovnega sina sv. apostola Petra, evangelista Marka torej, ki je imel tudi drugo ime Janez; zlasti pa si je privzel ime Janez iz posebne pobožnosti do dveh Janezov, ki sta bila tako blizu Jezusu: do sv. Janeza Krstnika in do sv. Janeza Evangelista. Daniel Rops navaja še drug razlog, da si je to ime privzel iz ljubezni do francoskega naroda, ker je bil njegov davni prednik tega imena iz srednjega veka francoskega pokoljenja.

Na dan svojega kronanja, 4. novembra 1958, je Janez XXIII. vsemu svetu povedal, naj ne pričakuje od njega, da bo državnik, diplomat, znanstvenik in organizator. Vse to je le dopolnilo in okras vzvišene službe namestnika Jezusa Kristusa na zemlji. Kot namestnik Jezusa Kristusa na zemlji hoče imeti neprestano pred očmi podobo Jezusa, Dobrega pastirja, ki jo je Jezus sam naslikal v evangeliju sv. Janeza (Jn 10, 1-16). Vse dobre in plemenite duše po svetu pa prosi, naj bi zanj molile, da bi bil po Jezusovem zgledu ponižen in krotak (pr. Mt 11, 29), ker je prepričan, da bo s tema krepostima mogel človeštvu veliko koristiti. God sv. Karla Boromejskega pa si je izbral za dan kronanja, ker je hotel svojo papeško službo izročiti v varstvo temu svetniku, ki ga cerkvena zgodovina šteje med največje dušne pastirje. Diplomatskim zastopnikom, ki so v tolikem številu prišli na njegovo kronanje, je povedal, da hoče pri delu za svetovni mir hoditi po potih svojega prednika Pija XII. Njegovi prvi nagovori so prav domači in preprosti, pa še daleč ne brez vsebine. Tisti, ki ga dobro poznajo, trdijo, da se odlikujejo po razumnosti, iskreni pobožnosti, vedrem značaju in predvsem po dobroti. Videti je, da bo precej samostojen. Povečal je takoj n. pr. število kardinalskega zbora ter Urugvajcem in Mehikancem dal kardinala, ki ga doslej še niso imeli.

Svet se razpisuje o njegovih naravnih zmožnostih in sposobnostih, mi pa ga v živi veri sprejemamo kot namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, ki ga nam je božja Previdnost poslala prav za te čase. Kot duhovnike nas veže do njega posebno spoštovanje, ljubezen in pokorščina. Varovati se hočemo nepotrebne kritike, pač pa veliko moliti zanj in po njegovih namenih. Svojo pokorščino, ljubezen in vdanost bomo kazali predvsem v dejanju, ko se bomo ravnali po njegovih navodilih in ukazih. Za zgled in pobudo, kako je treba biti zvesti sveti stolici, naj nam bodo tisti slovenski duhovniki in verniki, ki so morali prav zaradi zvestobe navodilom namestnika Jezusa Kristusa na zemlji na prisilno delo, v ječo, v tujino ali v mučeniško smrt.

NAŠA SVETA MAŠA

Jože Jurak, Argentina

Malo pred svojo smrtjo je dal kardinal Mercier duhovnikom, ki so ga obkrožali, svoj zadnji nasvet: „Če hočete ostati zvesti duhovništvu, skrbite, da boste sv. mašo vedno pobožno opravljali.“

Morda se prvi hip čudno sliši, da kardinal svoje duhovnike na smrtni postelji poziva, naj sv. mašo pobožno opravljajo. Ni mar naravno, da vidimo v sv. maši prvi in največji vir duhovniške svetosti?

Da, naravno bi moralo biti, toda navada, pomanjkanje časa in raztresenost morejo povzročiti, da od sv. maše skoro ničesar ne odnesemo. Zato je nujno potrebno, da o sv. maši pogosto razmišljamo, da si tako utrdimo svojo vero in okrepimo svojo gorečnost.

Razmišljanje o sv. maši pripomore, da jo bolje razumemo, globlje doživljamo in bolj sveto živimo.

Kaj vse naj sv. maša pomeni za nas?

Sv. maša ni le skupek lepih obredov, ampak vedno sodobna, vedno živa resničnost.

Ni le dejanje pobožnosti, temveč tudi dejanje predanosti Bogu.

Ni le Kristusova žrtev, temveč tudi naša, ki jo opravljamo v imenu in v dobro vsega krščanskega občestva, zlasti pa v imenu tistih, ki sv. maši prisostvujejo.

Sv. maša mora biti za nas, ne bojmo se to izreči, naše največje doživetje dneva. Saj stopamo vsako jutro k oltarju. „ad Deum, qui laetificat cor meum.“ In bolj, ko se mu mi tedaj damo na razpolago, bolj bo Bog razveselil naše srce.

Vedno človek dobro izvrši to, kar mu je pri srcu. Duhovnik, ki sv. mašo doživlja, jo bo opravil z vso globino svoje duše in taka maša mu bo v resnično oporo in pomoč.

Sv. maša, to je Jezus, ki se rodi v naših rokah. Najsvetejša Devica je imela samo enkrat božič v svojem življenju. Duhovnik ga pa ima dnevno.

Da, vsak dan moremo Jezusu reči: „Tu es filius meus, ego hodie genui te“ (Hebr 5, 5).

Pri sv. maši postane Jezus naša popolna posest: „Dilectus meus mihi et ego illi“ (Cant 2, 16). Mi smo njegovi lastniki. „Dominus pars haeredidatis meae“ (Ps 15, 5). Iz Njega moremo črpati vse, česar nam manjka, kajti v Njem se pretaka polnost življenja, v njem je polnost ljubezni, ki nas ljubi, za nas molí in se v našem imenu žrtvuje.

„Per ipsum et cum ipso, et in ipso“ (Rimlj 11, 36) dajemo Očetu polnost časti.

Po njem eno samo dejanje ljubezni odstrani tisoče bogokletij z obličja zemlje. Po njem smo mi sejanci božjega življenja v kraljestvu duš.

Po nas pa se daje On svetu v sv. obhajilu, in prav mi smo bili izbrani, da opravljamo čudovito delo, ki presega vsa druga na zemlji. Koliko veličine, koliko lepote, koliko krasote v eni sami sveti maši!

Kdaj je sv. maša za nas učinkovita?

Toda izkušnja pravi: imel boš veselje na sv. maši le tedaj, če boš ves dan iz svete maše živel.

„Imitamini quod tractatis,“ to opozorilo smo prejeli iz škofovih ust na dan posvečenja. Iz sv. maše živeti se pravi, vse naše življenje spremeniti v darovanje, spremenjenje, obhajilo.

V darovanje. Dati moramo Kristusu na razpolago svojega duha, da ga napolni s svojimi mislimi. Dati mu moramo svoje sreče, da ga napolni s svojo ljubeznijo. Dati mu moramo svojo voljo, da jo prepoji s svojo močjo. Darovati moramo svoje načrte, upe, razočaranja, napre, radosti in križe. Pa mu moramo ponuditi tudi duše, ki so nam zaupane, saj smo njihovi duhovniki, njihovi sredniki pred Bogom. Zakaj ne darovati Bogu tistih njihovih opravil, njihovega trpljenja, njihovih skrbi in njihovega veselja? Suscipe, sancte Pater! To so tiste kapljice vode, ki se morajo združiti z vinom v kelihu, da postanejo pri spreminjenju Jezusova Rešnja Kri.

In pri spreminjenju se moramo spomniti, da ne pripadamo več sebi, temveč da je smisel našega življenja Kristus — mihi vivere, Christus est (Phil 1, 21). Že na dan subdiakonata smo Mu za vselej posvetili svoje sile in svoje življenje, in vsak dan nas Jezus pri sv. maši znova opozarja: „Hoc est enim corpus meum“ (Lk 22, 19), kajti mi smo resnično Kristusov alter ego.

Mi moramo biti Kristusu to kar sta evharistični podobi kruha in vina, to se pravi prosojna podoba, pod katero živi On, ki nas ljubi, za nas moli, se za nas žrtvuje in daje v hrano.

Pa še več! Mi moramo spremeniti svoje življenje v trajno obhajilo, to je, postati eno z njim, saj beseda *communio* pomeni: *communis unio*. On je vedno z nami, zato da smo mi vedno z njim. O *admirabile commercium!* Jezus in jaz, dva neločljiva prijatelja.

Napraviti iz našega življenja trajno obhajilo, se pravi tudi, združiti se z vsemi duhovniki na svetu, združiti se z vsemi kristjani, ki se borijo, trpijo, padajo, pa se spet zmagoslavno dvigajo. To se pravi, dati našemu sreču ono širokost, ki ima za vzor mero Kristusovega Srca in ljubi vse človeške otroke z isto ljubeznijo, kot jih on ljubi.

Napraviti iz našega življenja sveto obhajilo pomeni, dati se použiti od Kristusa, vse stvari opravljati v soglasju z njim, se pravi biti pozoren na Njegove navdihe, vedno pripravljen izpolniti Kristusovo najmanjšo željo.

Sveta maša naj postane os našega življenja

Če smo z nekom pogosto skupaj in ga ljubimo, bomo kmalu podobno mislili, čutili in delali. Naravno torej, da bomo postali Kristusovega duha, če bo maša središče našega dneva in usmerjevalka našega življenja.

O če bi si duhovniki le malo predstavljali, kako željno vsak dan Kristus pričakuje, da bi opravili sv. daritev! „*Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum*“ (Lk 22, 15).

Saj so stiske krščanstva tako velike. Kristus bi po nas svojo daritev rad obnovil in tako naobrnil sadove svojega trpljenja na duše.

Mi sicer brez Kristusa ničesar ne moremo storiti. Pa tudi On ne brez nas, ker je sam tako odločil. Skupaj moramo svet reševati, skupaj zdraviti rane, skupaj voditi k Bogu.

Enega duha bi morali biti vedno z Njim. Hos enim sentite in vobis! (Fil 2, 5). Med vso sv. mašo ne bi smeli imeti drugih misli in čustev kot Kristusovih. Od iskrene ljubezni in združenja z Njim mnogo zavisi uspeh Kristusove daritve.

Tako rad bi Kristus deležil svetu ljubezen, mir, čistost in moč. Toda mi mu dostikrat stavimo ovire. Ne spoštujemo dovolj tega, kar vršimo. Naša notranjost dostikrat Kristusa odbija. Sv. mašo dostikrat opravljamo z naglico, kot da bi se nam prav tega časa najbolj škoda zdelo. In vendar gre za posledice, ki segajo v večnost.

Zato pa, prosimo često milost, da bomo sv. mašo bolje razumeli, bolje opravljali, bolje doživljali. Radi jemljimo molitve iz sv. maše za predmet svojih meditacij. Spoštujmo rubrike. Naj se nam nobena ne zdi nepotrebna, kajti kadar gre za bogočastje, nobena stvar ne more biti nepomembna.

Prav ima Jacques Debout, če pravi: „Kdor zna prav maševati, zna tudi prav živeti. Apostolat more doživeti brodolom, popolna predanost Bogu pa nikdar.“

ANGELO RONCALLI — JANEZ XXIII. — V LJUBLJANI

Tedanji škof dr. Anton B. Jeglič piše o tem takole v svojem dnevniku dne 13. novembra 1927: „Visok obisk. V sredo, 9. novembra, me je obiskal nadškof Roncalli, apostolski vizitator v Bolgariji. Peljal sem ga v zavod, v novo frančiškansko cerkev v šiški in v tiskarno. Vse mu je bilo zelo všeč in nam je čestital.“

V zavodski kroniki piše M. Štular: „Dne 9. novembra 1927 pa nam je pripeljal Presvetli zopet visokega gosta. Obiskal nas je namreč prevzvišeni gospod nadškof Angelo Roncalli, apostolski vizitator v Bolgariji. Nadškof je bil poln pohvale nad zavodom in njegovim delom.“ (Ob srebrnem jubileju, 1930, str. 42.)

Dne 12. novembra zvečer se je nadškof Roncali udeležil v ljubljanskem bogoslovju akademije v čast sv. Jozafatu, ki jo je priredil semeniški odsek Apostolstva sv. Cirila in Metoda. O tem poroča „Kraljestvo božje“ v 1. številki leta 1928 na str. 22 takole: „Celotni prireditvi je dala poseben značaj navzočnost in pa domače besede apostolskega vizitatorja Bolgarije, nadškofa Roncallija. Na svoji poti iz Rima v Bolgarijo se je ustavil za nekaj dni v Ljubljani in ob tej priliki

obiskal tudi naše semenišče. S slovensko pesmijo in francosko besedo smo pozdravili v svoji sredi zastopnika velike misli miru Kristusovega v kraljestvu Kristusovem... Nato je spregovoril v razumljivi latinščini apostolski vizitator. Takoj smo spoznali, da so njegove misli tudi naše misli, kar je tudi sam poudaril z besedami, da je dobro razumel govorico naših src... Vodil nas je v Carigrad, kjer nam je iz besedi starega častitljivega metropolita kazal žejo vzhodnih kristjanov po isti ljubezni — ljubezni Kristusovi, ki objema ves svet. In še Bolgarijo nam je pokazal v luči Kristusove ljubezni, kamor tudi njega vodi ista ljubezen. Povedal nam je, da ljubi Bolgarijo, in sicer zato, ker ve, da bolgarsko ljudstvo pozna in ljubi Kristusa; kdor pa ljubi Kristusa, ni daleč od njegove Cerkvi. Tudi nam je priporočal to ljubezen, ki naj se kaže zlasti v molitvi, da bi po vsem svetu zavladal mir Kristusov. Iz vseh njegovih besed smo čutili in doživljali dih onega mogočnega vetra, ki izhaja iz Kristusa in prihaja iz večnega Rima ter se razširja po vsem svetu, katerega šumenje se izliva v tiho molitev: Da bi bili vsi eno.“

○ verskih razmerah v Sloveniji

Pavel Slapar, Avstrija

Podpisani sem imel doslej v Königsteinu dve predavanji. Morda ne bo odveč, ako jih v slovenskem prevodu priobči „Omnes unum“. Prej ali slej bo kdo prišel v skušnjavo, da bi pisal zgodovino teh let. Marsikaj se bo pozabilo, ako ne bomo napisali. Doma se zgodovina neprestano potvarja.

Moja naloga je poročati o Sloveniji. Preden se lotim svoje naloge, se mi zdi potrebno, da v kratkem uvodu orišem položaj Slovenije.

Slovenija je majhna dežela, ki leži med Hrvatsko in Avstrijo na jugu in severu ter med Ogrsko in Italijo na vzhodu in zahodu. Državne meje se z narodnostmi ne krijejo.

Ko je bila leta 1918 ustanovljena Jugoslavija, je prišlo v to novo državo en milijon Slovencev. Pol milijona jih je ostalo zunaj jugoslovanske države. En del je ostal pod Madžari, en del pod Avstrijo in en del pod Italijo. Slovenska manjšina se je morala v teh treh državah boriti z običajnimi težavami, ki so se na zunaj javljale posebno na šolskem, kulturnem in gospodarskem področju.

Slovenija je imela v Jugoslaviji dve škofiji: lavantinsko s sedežem v Mariboru in ljubljansko.

Položaj Cerkve v Sloveniji v stari Jugoslaviji na zunaj gledan ni bil ravno slab. Živeli smo sicer brez konkordata, a razmerje med Cerkvijo in državo je bilo znosno. Pomanjkanja duhovnikov ni bilo. Lavantinska škofija je imela približno 400 in ljubljanska morda kakih 600 duhovnikov. Tisoč vernikov na enega duhovnika je kar ugodno razmerje. Verouk je bil v vseh šolah vpeljan. Poleg tega smo imeli veliko verskih in katoliških društev, ki so s svojimi bodisi zgolj verskimi bodisi kulturnimi in športnimi cilji ter s katoliškim svetovnim nazorom za podlago zajela večino. Delo duhovnikov in društev je izdatno podpiralo dobro organizirano časopisje in knjižne izdaje.

Dežela je bila v pretežni večini **katoliška**. Verske manjšine so bile tako maloštevilne, da jih skoro ni bilo treba upoštevati. K njim so spadali priseljenci in nekaj izgubljenih katoliških eksistenc.

Za duhovski naraščaj sta skrbeli dve semenišči: semenišče v Ljubljani, ki mu je bila pridružena bogoslovna fakulteta, in semenišče v Mariboru z bogoslovno visoko šolo.

Tole ugodno sliko je treba resnici na ljubo nekoliko zasenčiti. Iz polpreteklega časa se je posebno med meščanstvom, dasi tudi na deželi ni bil redek, ohranjal precej močen tok liberalizma. Liberalci so bili v političnem oziru vedno oportunisti, čustveno nekoliko hipernarodni, versko ne ravno izrazito nasprotni, proti cerkvi pa vedno neprijazno razpoloženi. Njihovi otroci so v zadnjem času radi pomežikovali bolj na levo.

Jugoslavija je bila nova država, v kateri se marsikaj ni homogeno ujemalo. Bile so težave, ki so bile v zvezi z orientom in Balkanom. Bilo je dovolj povoda, da smo zabavljali čez birokracijo in korupcijo. Tudi to nezadovoljstvo je mnoge zanašalo v levo.

Tudi med tako imenovanimi katoličani ni bilo vse vzorno. V zadnjih letih

se je vedno bolj bohotil **praktični materializem**. Politični cilji in metode so se včasih močno pomešavale s katoliškim duhom, ki je zaradi tega stopal v ozadje in bil kolikor toliko zasenčen.

Otroci klerikalnih staršev niso šli za svojimi roditelji. Če niso imeli posebno vzorne vzgoje, so prav tako radi pomežikovali v levo.

Na univerzi so bili na nekaterih stolicah levo usmerjeni profesorji, ki so na visokošolce imeli dokaj odločilen vpliv.

A kljub vsemu temu v deželi sami pred komunistično nevarnostjo nismo imeli strahu. Mislili smo, da je za to dovolj razlogov.

1. Komunisti so bili v veliki manjšini. Gotovo niso presegli 10%.

2. Država z vsem svojim aparatom jim ni bila naklonjena. Omejevala jih je z različnimi sredstvi. Da bi komunisti kdaj parlamentarno ali z nasiljem mogli prevzeti oblast, ni bilo misliti.

3. Med mladino je poleg drugih verskih društev vzorno delovala KA in oblikovala dobro vzgojene mlade katoličane, ki so znali v vsakem položaju braniti katoliško stališče in se uveljaviti na vsakem področju.

To so bili naši upi. Resničen položaj se je razvil povsem drugače.

2.

Leta 1941 je izbruhnila nesrečna vojska med Jugoslavija in Nemčijo ter Italijo. Jugoslavija je bila v nekaj dneh zasedena. Pol so si jo vzeli nacisti, pol fašisti.

Nacisti so nastopili z nezaslišano brezobzirnostjo. Štajerska in Gorenjska naj bi bili v nekaj mesecih germanizirani. Začela so se zapiranja in izseljevanja. Skoro vsa slovenska inteligenca je bila izgnana na Hrvaško in v Srbijo. Z njo so morali tudi mnogi drugi zapustiti domovino. Prazna stanovanja so izropali. Prebivalstvo se je začelo razburjati. Vse slovensko duhovno življenje je bilo v hipu zatrto. Skoro vsi duhovniki so morali iz dežele. Samo stari in onemogli, ki niso bili sposobni za prevoz, so smeli ostati doma. To stanje je trajalo do leta 1945. V mnogih župnijah je ostalo tako do danes.

Sosednji škofiji, krška in sekovska, sta poslali v te opustošene kraje duhovnikov. Oblasti so pustile delovati samo tistim duhovnikom, ki slovenščine niso bili vešč. Nacistična zasedba je bila kruta.

Del Slovenije so zasedli fašisti. Prišli so najprej z rokavicami. Osnovali so celo Ljubljansko pokrajino s kulturno avtonomijo. Šole, časopisi, knjige, gospodarske ustanove, banke in vsi uradniki so nam ostali. Mogli smo biti začasno zadovoljni. A kaj kmalu smo okusili tudi njihovo trdo pest.

V cerkvi se v Ljubljansko pokrajini ni nič spremenilo. Vsi smo pod obojno zasedbo težko čakali na konec vojne. Ta čas so izrabili komunisti, da so se začeli boriti za oblast. Svoj boj so mojstrsko izvedli.

Da bo mogoče naslednje laže razumeti, moram omeniti štiri stvari:

1. Razpoloženje prebivalstva. Nihče ni Italiji in Nemčiji privoščil zmage. Pač pa smo jima vsi privoščili popoln poraz. V vseh je bila več ali manj tiha želja, da bi k njunemu porazu po možnosti osebno kaj prispevali. Čustvena stran naše duše je bila torej takšna. Vsi smo računali z zmago zaveznikov.

En del je predvideval dolgo vojskovanje ter zato priporočal potrpežljivo čakanje po načelu: Kadar se veliki meč seboj vojskujejo, naj se mali ne vmešavajo!

Večji del je sanjal o kratkem vojskovanju ter je bil mnenja, da se je le

treba na nek način vmešati, da se bomo nazadnje smeli in mogli udeležiti tudi zmagoslavne pojedinke.

2. Položaj komunistov. Komunisti so 20 let gradili ilegalno, ki ni bila nikjer registrirana in je kljub temu povsod delovala. Ta je po razpadu Jugoslavije ostala nedotaknjena. To dejstvo je bilo komunistom v veliko korist.

Komunisti so čustveno stran prebivalstva z lahkoto izkoristili. Če so iz skritega ozadja dražili zasedbene oblasti, se je to večini dopadlo. Ko so za to prišle represalije, so imeli samo komunisti od tega korist. Okupatorja sta se namreč maščevala nad vidnimi in dosegljivimi. Tako se je samo po sebi začel prebeg iz vidnosti v nevidnost, to je v gozdove k partizanom.

Maskiranje ciljev je bilo v takem položaju zelo lahko. Večina se je vojskovala in krvavela v boju zoper okupatorja, v resnici pa je s tem padla v klešče komunistom, ki so se borili za nadoblast.

Te prevejane igre tudi zavezniki niso uvideli. Zato so kot edino upravičene borce v boju zoper okupatorja podpirali in priznali samo komuniste. To je našo usodo dokončno zapečatilo.

3. Naš položaj. Vse, kar je prej legalno obstajalo, so zasedbene oblasti razveljavile in uničile, n. pr. vojaštvo, orožništvo, policijo in športna društva. Ilegale ni mogoče v nekaj tednih zgraditi. Komunisti so nas prehiteli. Mi smo bili brez pravega stika z ljudmi. Ko smo bili tako daleč, da bi bili mogli ustaviti stik, je bilo že prepozno.

4. Zakaj smo odklonili sodelovanje s komunisti?

Komunisti so zahtevali, da se morajo v boju zoper okupatorja vsi združiti. Mi smo pa skupno bojevanje odklonili.

Najprej smo sprevideli kamuflažo komunističnih ciljev. Poziv za boj zoper okupatorja je prišel šele 22. junija 1941.

Dalje nismo mogli s komunisti iz svetovnonazorskih razlogov. Tudi papeška okrožnica Divini Redemptoris iz leta 1937 nam je to nalagala. Mi nismo mogli prevzemati soodgovornosti za dejanja komunistov. To že iz etičnih razlogov. Oni so privzeli revolucijo, umor, laž in drugo. Da se nasprotnik n. pr. ponoči izropa ali z vso družino pobije, da se neoboroženi iz zasede ustrelijo samo zato, ker je Nemeč ali Italijan in podobno, tega nismo mogli odobravati. Te in take zločine smo morali obsojati. Pa tudi iz človeških razlogov smo morali sodelovanje s komunisti odklanjati. Za vsakega Nemca ali Italijana je padlo na naši strani deset do dvajset talcev. Te žrtve so se nam zdele za tako majhen narod prevelike. Cena za junaška dejanja je bila previsoka.

S tem našim zadržanjem se je položaj za nas še bolj poslabšal. Posebno dve stvari sta bili vznemirljivi. Če so komunisti prišli ponoči iz gozda, kaj razstrelili in nato spet izginili, se je okupator maščeval nad prebivalstvom v kraju, kjer je bila akcija izvedena. Preselil je cele vasi in domove požgal. Kdor je prebivalstvo svaril, naj ne sodeluje s komunisti, kdor je ljudi poskušal poučiti, je bil izpostavljen oboroženim grožnjam komunistov. Začeli so se atentati na cesti pri belem dnevu. Mnogi so bili ponoči na grozovit način pomorjeni. Okupator je morilce iskal zelo površno in jih redno ni našel.

V tem obupnem položaju smo zahtevali od okupatorja zaščite in prosili za orožje, da bi se mogli sami braniti.

Sprva je boj zavzemal majhen obseg, a vedno bolj se je razširjal v kruto meščansko vojsko. Ker so zavezniki držali s partizani, smo morali ob kapitulaciji

bojišče zapustiti. Maščevanje komunistov je bilo grozno. Da bi ušli maščevanju, je 1945 približno 20.000 beguncev zapustilo domovino. Nihče ni takrat mislil na emigracijo. Poročeni so doma pustili svoje družine. Le posamezni so vzeli vse s seboj in niso računali s skorajšnjo vrnitvijo. Beguncem se je reklo, da bodo samo za kratek čas iskali pri zaveznikih zavetja. Ko se bo sovražstvo poleglo in bodo zavezniki položaj uvideli, se bodo mogli z njihovo pomočjo spet vsi vrniti. Med begunci je bil tudi ljubljanski škof. Bilo je splošno mnenje, da je boljše, da se v dnevih pijane zmage ne izpostavlja nevarnosti. Iz obeh škofij je pobegnilo približno 250 duhovnikov. Polovica jih je prišlo že v prvih tednih v Italijo, druga polovica je ostala v Avstriji. Začelo se je življenje v taboriščih. Zbežalo je tudi precej redovnikov. Med njimi so bili cistercijani, frančiškani, kapucini, jezuitje, minoriti in salezijanci. Večna se je preselila v Argentino in USA. Posamezni tudi v Kanado, Ekuador in Avstralijo. Nekaj malega jih je ostalo v Italiji in Trstu. V Avstriji je ostalo 37 svetnih duhovnikov in 18 redovnikov. V zapadni Evropi je 12 duhovnikov: dva v Nemčiji, pet v Franciji, trije v Belgiji, eden v Holandiji in eden v Angliji.

V času revolucije pred polomom je bilo 34 duhovnikov umorjenih. Pozneje približno še dvajset. K temu je treba prišteti še trinajst vojnih kuratov. Ako pomislimo, da jih je v zadnjih osmih letih precej umrlo, da jih je približno 70 v ječi ali na prisilnem delu, da jih je namesto 20, kot bilo prej, zdaj samo tri do štiri vsako leto posvečenih, potem moramo računati, da se je število duhovnikov na polovico zmanjšalo. Namesto 1000 jih je v domovini komaj 500. Pri tem moramo upoštevati še dve okoliščini: po zlomu so prišle k Jugoslaviji še nekatere dežele, ki so 1918 pripadle Italiji. Te dežele so spadale v škofije Reka, Trst in Gorica. Tukaj je bilo pa že prej pomanjkanje duhovnikov. Mnogi duhovniki so bili zaradi grozovitih dogodkov zadnjih let, ki so jih morali doživljati, za dušno pastirstvo več ali manj onespobljani. Pomanjkanje duhovnikov se v Sloveniji zelo občuti. Duhovniki so prezaposleni in za individualno dušno pastirstvo nimajo časa.

3.

Kako izgleda položaj v Sloveniji?

Cerkev živi in se uveljavlja. A po besedah jugoslovanskih škofov uživa samo nekaj obredne svobode. V šolah ni nobenega verouka. Verskih in katoliških društev ni. Verskih listov ali cerkvenih časopisov ni, razen Družine, ki izhaja 14 dnevno v Novi Gorici. Tudi stara Družba sv. Mohorja v Celju sme s svojo knjižno izdajo še vsako leto med ljudi. S tem se napravi še veliko dobrega. Duhovnikom je stik z mladino skoro nemogoč ali vsaj zelo otežkočen. Cerkve so zo enkrat še dobro obiskane. Mladine manjka pri tem. Deloma zaradi brezbriznosti deloma zaradi strahu. Kdor hodi v cerkev, se mu zna pripetiti, da bo iz šole izključen ali da pozneje ne bo dobil nastavitve.

Namesto dr. Gregorija Rožmana, ki živi trenutno v Clevelandu, je bil za pomožnega kofa imenovan kanonik in generalni vikar v Ljubljani Anton Vovk. Leta 1952 je bil imenovan za apostolskega administratorja in ima kot tak vse pravice rednega škofa.

Za vso Slovenijo je ena bogoslovna visoka šola v Ljubljani. Bogoslovna fakulteta je bila ukinjena. Država jo je izločila iz univerze. Stari profesorji dozorevajo polagoma za pokoj. Naraščaja ni.

Tudi skupno semenišče je v Ljubljani. Predstojniki imajo težek položaj.

Režim dopušča samo njemu ljube osebe. Tako sta se na zahtevo režima morala rektor in spiritual umakniti. Tudi vsi bogoslovci na žalost niso zanesljivi, kar enotno vzgojo močno otežkočuje.

Duhovniki so razdeljeni. Že med revolucijo jih je bilo kakih šest med partizani. Nekateri so bili suspendirani. Nekateri, maloštevilni, so se držali pasivno, a je bilo znano, da s partizani simpatizirajo. Ti duhovniki imajo napram režimu precej lažje stališče. Po njihovem mnenju bi morali vsi duhovniki s škofi vred pridno sodelovati s sedanjo ljudsko republiko, in bi imela cerkev popolno svobodo. „Narodni“ duhovniki so ustanovili Cirilmetodijsko društvo, ki naj bi uvajalo sodelovanje z ljudsko republiko in ga podpiralo. Člani društva imajo več pravic in svobode kot drugi duhovniki. Da bi se število članov povečalo, so morali mnogi amnestirani duhovniki vstopiti v društvo. Nekateri so pristopili iz oportunističnih razlogov. Cerkevna oblast prvotno z društvom ni soglašala. Po dogovoru od obeh strani pa se zdaj društvo vsaj na tihem tolerira. Društvo izdaja revijo Nova pot. Revijo ni lahko razumeti. Vsaj mi jo težko razumemo. Ne vemo, v koliko revija piše iz prepričanja, v koliko ad captationem benevolentiae napram državi in v koliko ji režim kake stvari naravnost predpisuje. Revija hvali vse, kar se v ljudski republici zgodi ali stori. Pripravljena je priznati samo težek gospodarski položaj. Nam se zdi, da ga moremo iz zelo enostavnih razlogov razložiti. Revija ga poskuša razložiti po načelu: čemu na preprost način, če se da tudi komplicirati. Revija zabavlja čez zapad, Vatikan in njegovo politiko. Način pisanja se v tem pogledu ne razlikuje v ničemer od drugih komunističnih listov. O cerkveni oblasti piše s kaj majhnim spoštovanjem in uporablja izraze, ki jih na zapadu v reviji, ki hoče količkaj stati na višini, ne sme biti. V revijo pišeta v glavnem samo dva bogoslovna profesorja in nekaj manj pomembnih duhovnikov, ki se imajo pol za literate pol za ljudske duhovnike. Večina duhovnikov, ki so prej pisali, so prenehali pisati.

Ljudstvo živi pravzaprav po katoliško naprej in ima za pristno krščanstvo zelo dober čut. Vznemirljiva je velika odvisnost posameznih od države. Nekoliko svoboden je samo še kmet. Vse drugo tiči globoko v stroju podržavljenja. Odvisnost je vzrok, da mnogi nimajo poguma, da bi se kot katoličani pokazali. To je začetek. Kdo ve, kam utegne ta začetek še privedi. Bilo je sklenjenih že mnogo samo civilnih zakonov. V posameznih družinah otrok ne dajejo več krstiti. Mnogi starši si ne upajo pošiljati otrok k spovedi in prvemu obhajilu.

Vznemirljiva je velika verska nepoučenost mladine in njena npravna pokvarjenost. Starši so se izkazali kot premalo vplivni pri vzgoji otrok.

Država, stranka in policija Cerkvi niso naklonjeni. Ne marajo sicer mučencev, zato pa skušajo Cerkev povsod s finejšimi sredstvi izločiti. Režim se na to izvrstno razume. Kdor komunizem pozna, se temu ne bo čudil. Cerkev se zatira iz svetovnonazorskih razlogov. V Sloveniji pridejo zraven še psihološki razlogi. Cerkev se je najprej zoper komunizem borila z naukom. A bila je tudi s tistimi, ki so uporabljali orožje, tesno povezana. Boj se je bojeval tudi v imenu vere. Voditeljem na drugi strani se je očitalo brezboštvo. Na obeh straneh jih je veliko padlo. Sovraštvo je zaradi tega povsem razumljivo in bo še dolgo trajalo. Tudi če bodo psihološki razlogi počasi ponehali, svetovnonazorski bodo ostali.

Režim ima duhovnike za državljane drugega razreda. Morda še za manj. Zato ne dobe živilskih kart. Neprestano so šikanirani in zaničevani. Povsem vsakdanje državljanske pravice se jim ne priznavajo. Če je kdo namenoma poškodovan

ali ranjen, so krivci navadno samo navidezno kaznovani. Zato pa je bil pridigar v stolnici v Ljubljani obsojen na en mesec, ker je v postnih pridigah baje trpljenje čez mero poudarjal.

4.

Duhovski naraščaj v Sloveniji je začasno zagotovljen. Vsak, ki se odloči za bogoslovje, je junak. Režim ga skuša z različnimi sredstvi omajati. Dogaja se, da je tik pred maturo zaprt ali pa so zaprti starši. Kdor pri tem izgubi živce, pusti bogoslovje. Kdor vztraja do konca, zmaga. Mladim duhovnikom delajo več težav. Začeno se že pri nastavitvi. Na zahtevo oblasti jih mora škof večkrat predstaviti.

5.

Tudi duhovski naraščaj v izseljenstvu je zagotovljen. Med begunci je bilo tudi več bogoslovcev. Približno 30 jih je bilo med revolucijo pomorjenih. Ker je bežalo tudi nekaj bogoslovnih profesorjev, se je obrnil prelat dr. Alojzij Odar v Rim. Dobil je priznanje bogoslovne fakultete s sedežem v inozemstvu. Tudi sv. oče je prispeval nekaj denarja, da je bilo mogoče takoj iti na delo. Tako se zdaj bogoslovna slovenska fakulteta nahaja v Buenos Airesu. Bogoslovci so študirali najprej v Pragi v Italiji, nato v Brixnu in končno so se preselili v Argentino. Rezidencialni škof dr. Gregorij Rožman je prevzel gospodarsko in finančno breme. Izseljenci ga podpirajo s prostovoljnimi prispevki. Doslej je šlo.

V drugih deželah emigracija ni tako velika. Zato tudi duhovski poklici niso tako številni. Če se kdo čuti poklicanega, mora seveda v semenišče ondotne dežele, kjer se nahaja.

Ker je bilo z begunci tudi tako veliko število duhovnikov, je za dušno pastirstvo v inozemstvu razmeroma dobro poskrbljeno. Čeprav se doslej v smislu okrožnice Exsul familia ni skoro nič storilo, je vendar povsod, čeprav brez pravne podlage in brez narodne župnije, narodno dušno pastirstvo, da je versko življenje komaj kaj drugačno, kot je bilo v domovini.

KONZORCIJ, UREDNIŠTVO IN UPRAVA SE PRAV HVALEŽNO
ZAHVALJUJEJO VSEM SOBRATOM, KI SO PRIPOMOGLI, DA
JE MOGLO NAŠE GLASILO LETOS REDNO IZHAJATI! PO-
SEBNA ZAHVALA VELJA NAŠEMU PREVZVIŠENEMU ŠKOFU
DOKTORJU GREGORIJU ROŽMANU! OBENEM ŽELE VSEM
SLOVENSKIM DUHOVNIKOM PO SVETU PRAV SREČNO TER
MILOSTI POLNO NOVO LETO!

Greh in bolezen

Franc Mihelčič, Avstrija

Morda se bo kateri od bralcev temu naslovu začudil. Mar ima greh z boleznijo kaj opraviti? Znano je, da teologi zavzemajo stališče, da med boleznijo in grehom ni zveze, razen, če izvzamemo one bolezni, ki so posledica grešnega življenja, n. pr. alkoholizma, nečistovanja, oziroma razuzdanosti. V svoj prilog navaja Jezusove besede apostolom ob priliki, ko je ozdravil sleporojenega: Jan 9, 1-41. Tam pravi Gospod: „Ni grešil ne on ne njegovi starši.“ To je povedal zato, ker je bilo pač mnenje starega časa, ne le Izraelcev, marveč tudi poganov, da je vsaka bolezen kazen za grešno življenje.

Nasproti temu pa stoji tudi pri Janezu stavek, ki ga je izrekel Gospod, ko je ozdravil bolnika, ki je bil bolan 38 let. Dejal mu je: „Glej, ozdravel si; ne greši več, da se ti ne zgodi kaj hujšega.“ Eksegeti pravijo sicer, sledeč svojim zgoraj navedenim načelom, tudi v tem primeru: Gospod je mislil na večno pogubljenje, ne pa na morebitno zopetno obolenje.

Če je takšna razlaga pravilna, nočem soditi. Pripomnim pa, da je treba najprej vzeti besede tako, kot donijo in kot jih je oni, ki so mu bile namenjene, tudi razumel. Dvomim, da bi jih bil ozdravljeni razumel kot opozorilo pred nevarnostjo večnega pogubljenja; bolj verjetno se mi zdi, da jih je razumel tako, kot so se glasile: bolezen od katere je bil ozdravljen, je bila posledica grešnega življenja (pri tem ni treba, da bi šlo za razuzdanost, kot bomo videli kasneje). Zdaj mu je Gospod odpustil grehe in ga obenem osvobodil duševne more in notranje razklanosti, ki je bila vzrok obolenja; zdaj ga opozarja, naj se ne vrne več v ono stanje, ker utegne biti posledica hujša od prve. Da je taka razlaga verjetna ali vsaj možna, nas uče izsledki moderne psihologije, zlasti psihoanalize in psihosomatske medicine, kot bomo slišali.

Ker mislim, da ne bo bralcem škodovalo poglobiti se za kratek čas v to vprašanje, naj podam in povem svoje misli glede tega problema. Jeli možna zveza med grehom in boleznijo in sicer tako, da je bolezen posledica greha?

Preden začnem razvijati misli pripomnim sledeče:

1. V razpravi ne mislim onih bolezni, ki so direktna in vidna posledica grešnega življenja, n. pr. spolne bolezni, posledice alkoholizma, kot omejenost, otopenost, ali nesreče, ki človeka dolete, ko greši, n. pr. tatu, morilca roparja itd.

2. Pod „greh“ ne mislim le greha, dejanja, ki se ga človek zaveda, ki mu gre v popolno breme, marveč tudi ono duševno stanje, ki mu človek zapade, ko zapusti žive studence vere, ko se vrne od Boga in se preda malikom. Posledice označujejo zdravniki kot nevroze; pri tem pa ne gre le za nekatera živčna dogajanja, marveč tudi za organsko obolenja, ali vsaj na videz za taka.

Pripomnim še, da mi ne bo nihče oporekal, če pravim, da je vsaka bolezen posledica greha, to je prvega greha, izvirnega greha, posledica strupa, ki je prišel v človekovo naravo po ugrizu kače ob oni priložnosti v raj. Tako je posledica greha tudi smrt in ves trud, vse težave in vse trpljenje. Tako je za vsako boleznijo hudič, satan. Toda so bolezni, za katerimi je satan še bolj vidno in usodno nevarno. To so one bolezni, o katerih nameravam govoriti v tej kratki razpravi.

1. Kako so gledali na bolezen pogani

Poglejmo, kakšna je bila sodba o bolezni pri poganih. „Je bila,“ pa je tudi še, v kolikor ne gre za „visoko civilizirane“, ne rečem kulturne narode, ki so sledeč zgledu evropskih zapadnjakov gladko izbrisali iz sveta satana, greh in seveda tudi Boga.

Entralgo je v svojem delcu: *Introducción histórica al estudio de la patología psicosomática* podal kratek, pa izčrpen pregled poganskega in za njim krščanskega gledanja na to vprašanje. Če povzamem na kratko njegove misli, bi dobil takle pregled tega problema: V človekovem življenju se srečata dobro in zlo; prvo se zgodi, če človek uboga npravne postave, drugo, če se jim upre. Posledica tega je bolezen. Bogovi jo pošljejo, da kaznujejo upornega človeka. Tako n. pr. pravi nek poganski duhovnik: „Codri je to napravil; najbrže si se proti njemu pregrešil.“

Asirci so bili mnenja, da je bolezen vselej posledica greha in kazen bogov. Tako navaja Entralgo tekst neke molitve za ozdravljenje: „Nečistost se me je lotila; sodi o mojem prestopku in odloči. Zato sem prišel in ležim pred teboj na obrazu. Razsodi mojo zadevo, odstrani bolezen iz mojega telesa, uniči vse zlo v meni, v mojem mesu in v mojih mišicah. Naj zbeži zlo iz mene, da bom mogel zopet gledati svetlobo!“

Temu mnenju primerno je bilo tudi zdravljenje: obrnitev nazaj k božanstvu, po tolaženje božanstva in očiščevanje.

Tudi pri Homerju srečamo podobno. Bogovi so poslali zlo, ker se je človek oddaljil od njih, ker jih je užalil. Treba je najti krivca, ki naj svojo krivdo prizna, ter bogovom zadosti, potem pa opravi spokorno delo. Berimo *Ilijado I*.

Pozneje so se ljudje oddaljili od tega mišljenja in začeli vse razlagati naravno; vzrok bolezni je neredno funkcioniranje organizma ali kakega njegovega dela. More ga povzročiti kak notranji ali zunanji povod.

Toda poleg te medicinske smeri, ki jo moremo imenovati fiziološko, je živela še druga, ki bi jo mogli imenovati antropološko, psihogeno, ker je iskala vzrokov ne le v zunanjih ali notranjih zgozlj fizioloških motnjah, marveč tudi v duševnih. Zato so pristaši te smeri uporabljali zasliševanje, ki mu je sledilo priznanje krivde, zarotovanje, očiščevanje in zadoščevanje, ki naj krivdo odpravi in spravi dušo v ravnovesje. To misel je zagovarjal tako Sokrates, kot Plato.

Judje so bili otroci ne le svojega časa, marveč tudi svojega okolja. Kot semiti so delili z njimi svoje gledanje na vzrok bolezni. Torej jim je bila bolezen in sicer vsaka bolezen posledica greha: „V grehah si rojen“. „Kdo je grešil? On ali njegovi starši?“

Kaj pravi o tem krščanstvo?

Za kristjane je merodajno stališče Gospoda, ki se je o tem večkrat izrazil. Kar opazujemo v njegovem občevarju z bolniki, v kolikor nam je v evangelijih povedano, je na eni strani tajil kot vzrok obolenja greh, na drugi strani odpuščal grehe, preden je komu vrnil zdravje in v zgoraj citiranem primeru celo ozdravljenega pozval, naj več ne greši. „Pojdi in ne greši več!“ Torej je bil vzrok obolenja greh? Torej ima greh neko zvezo z boleznijo?

Zanimivo je za nas gledanje cerkvenih očetov na to vprašanje. Ti imenujejo pogosto Jezusa „zdravnika“, seveda to v duševnem primeru; v grehu vi-

dijo bolezen duše in poudarjajo tesno povezanost med dušo in telesom tudi v tem primeru tako, da vpliva bolna duša (grešno živeča duša) negativno, kvarno na človekovo telesno zdravje.

Bolj kot s posledicami greha za telesno bolezen, se bavijo cerkveni očetje s problemom pomena bolezni za človeka, oziroma o ekonomiji bolezni v božjih načrtih, o teologiji bolezni. Večina njih išče vzroka bolezni in ga najde v izgubi nedolžnosti. Tako pride Gregor iz Nise do sklepa: povzročitelj bolezni je človek sam, ker se je dal zapeljati v greh in je s tem izgubil nedolžnost. Drugi, n. pr. Bazilij iz Cezareje, pa pravi, da je pomen bolezni v zasluženju in zadoščenju. Očetje vidijo torej v bolezni sredstvo za napredovanje v krščanskem življenju. Ob enem pa daje bližnjemu priložnost vršiti dobra dela, s tem, da bolniku streže, ga zdravi in pomaga.

Moderno zdravilstvo, ki je sledilo v filozofski smeri grškemu zdravilstvu in se je v tej smeri bolj in bolj utrjevalo, se je koncentriralo na telo in videlo v bolezni le še znak nereda v organizmu. Zanj duša ni obstojala in ne obstoja. Ker duše ni, tudi greha ni. Bolezenski simptom je je bil zgolj izraz bolezni, to je nerednega funkcioniranja organizma ali kakega njegovega dela.

Čim bolj so biološko spoznavali človeka, tem bolj so izgubljali izpred oči dejstvo, da človek ni le telesno bitje, da duša ni funkcija možgan, marveč, da je človek bitje iz duše in telesa, med katerima je tolikšna povezanost, da napravljata oba le eno samo bitje. Toda ne tako, kot bi duša bivala v telesu, kot ptič v kletki, tudi ne tako, kot plin v balonu, ki mu omogoča dviganje in gibanje, marveč tako, da duhovna duša poduhovi telo in ga stori v človeško.

Zgodilo se je tako, kot se je zgodilo z vedno večjim spoznavanjem narave, ki so jo hoteli razložiti le kot funkcijo matematičnih in fizikalnih principov. Vse z računi določiti, vse fizikalno dognati. Tako je izgubil Bog v fizikalnem svetu svoj pomen in človek svoje mesto. Takole pravi Bamm: „Naša Rimski cesta je približno iz 10.000 milijonov zvezd in je približno ploska s premerom 80.000 do 100.000 svetlobnih let. Njena največja debelina znaša približno 10.000 svetlobnih let. Sonce je daleč od središča, nekako 30.000 svetlobnih let od njega oddaljeno... Cenijo, da je možno z daljnogledi dognati 100 milijonov takih Rimskih cest...“ In kje je človek? To jim ni mar! Še manj, kaj je človek? In Bog? Ko je nek učenjak dolgo predaval o svetu in fizikalnem svetozorju, ga je vprašal na koncu dijak: „Kje pa je mesto Boga, gospod profesor?“, mu je ta odgovoril: „Hm, če je vse to v škatlji za cigarete, ki jo ima ljubi Bog pod pazduho, ne vem. Morate pač vprašati teologe.“ Pametno! Fizika in naravoslovje nimata Boga za predmet svojega raziskovanja. Tako tudi medicina ne; tudi ne duše in ne greha. Žal pa se je v preteklosti prav v tem oziru močno spozabila. Danes gre na boljše! Tudi medicinci, zlasti dušeslovsko usmerjeni in delujoči, priznavajo to dvoje. Zmota je veljala za 19. stoletje; 20. jo mora popravljati.

Kaj je bolezen? Motnja v organizmu, povzročena po neredno delujočih celicah? Če je človek zgolj iz celic in organov obstoječ organizem, tedaj velja to. In če je kaj več? Če je še kaj drugega? Kaj pa pri obolenju, ki ne kažejo nikake organske spremembe? „Ignoramus.“ „Ne vemo,“ tako odgovarjajo oni, ki duše in povezanosti med dušo in telesom ne priznajo. „Motnje v duši“, „konflikti v duši“ odgovarjajo antropološki medicinci in navajajo nešteto primerov za to.

3. Greh in bolezen

Tako smo naslovili našo razpravo. Skušajmo po kratkem pregledu poglobiti se v odnose med grehom in boleznijo. Pa tako, kot smo povedali v začetku.

Hočemo dožnati to povezavo, moramo vedeti kaj je človek, kaj je smisel njegovega življenja na zemlji.

Človek ni ne „animal bipes implume“, kar bi marksistom in materialistom sploh ugajalo in zadostovalo, niti „animal rationale“, če razumemo pod „animal“ zgolj živalsko telo, to je po zgolj fizioloških pravilih in zakonih delujoč organizem, in pod „rationale“ le razum in nič več. Tudi to bi zadostovalo nekaterim ljudem. In ker se trudijo temu primerno živeti, dožive polom: duševna obolenja, ki se javljajo na organizmu. Oboje prizadevanje je namreč greh, greh proti Bogu in proti človeku. Proti Bogu, ker ga odstavi, mu odreče to, kar zahteva v prvi zapovedi in si postavi malike, proti človeku, ker mu prepreči razvoj navzgor, kvišku, k osebi, *personi*, odprtosti napram Bogu in svetu, ter ga zapre samega vase in vklene vse naravno dane osnove, gone in nagone v oklep ter jih potisne v podzavest. Kaj čudno, če pride do razdvojenosti. To pa je greh!

Kot sem že zgoraj imenil gre tu za danes že ugotovljena dejstva. Priznajo jih katoliški in nekatoliški zdravniki in psihologi, ki se bavijo z zdravljenjem telesnih, pa psihogeno, to je preko duše povzročenih obolenj, pa tudi zgolj duševnih, ki pa nas tu toliko ne zanimajo.

Preden nadaljujemo razmišljanje, si hočemo nekatera taka obolenja ogledati. Dr. Boss poroča n. pr. o neki ženi, ki ga je obiskala, ker je bila stalno silno vznemirjena, srce ji je silno bilo, čutila je v ušesih močno šumenje, v glavi hud pritisk, mogla ni spati, za delo ni imela nikakega veselja, pogosto se je je lotila omotica itd. Ko jo je preiskal, je našel, da je krvni tlak zelo visok in je kot tak tudi delj časa ostal. Kje je bil vzrok? Bila je nesrečno poročena. Edina in vsa ljubezen je veljala edinemu sinu, ki pa je bil postopач, ki se ni za mater prav nič zmenil. Že takoj po prvem težkem razočaranju nad sinom so začele omenjene težave. Ko sem po daljšem prizadevanju pripravil sina, da se je začel zanimati za mater, so težave prenehale. Toda, komaj je sin zašel na staro pot, so se znova ponovile.

Poglejmo še drug primer: poroča ga Stern. Mlada poročena žena se ni nikoli drznila jesti vpričo tujih ljudi. Ni se odzvala povabilom na kosila, tudi ni nikoli jedla v kaki gostilni, ni vabila na dom gostov. Samo vpričo svojega moža in svojih otrok je imela toliko poguma, da je jedla. Kaj je bil vzrok? V mladosti, bila je hči jugoslovanskih izseljencev, je govorila perfektno angleško, toda vseeno so jo domačini, otroci imeli za tujko in ji dejali Poljakinja. To ji je vzbudilo občutek manjvrednosti. Toda, tudi to je bilo posledica nekega doživetja v zgodnji mladosti. Bila je ena od osmero otrok. Stariši so si želeli kot četrtega otroka dečka, pa glej, poleg dečka je bila rojena kot dvojček tudi deklica, pacientka. Žal so občutki staršev pri sprejemu novorojenca včasih taki, da izražajo razočaranje ali pa nezadovoljstvo. Današnja medicina je nabrala dokaj materiala, ki dokazuje, kako kvarno za mladega človeka je tako zadržanje. Posledice neprijaznega sprejema se vtisnejo v dno duše, v podzavest in pridejo prej ali slej do vpliva. Tako je bilo tudi pri tej ženi. Toda iz družine se je ta

občutek manjvrednosti, nezaželenosti prenesel v okolje v šoli in kasneje v družabno življenje sploh.

Ker v teh dveh primerih na videz ni nikakega greha ali krivde, če je v resnici ali ni, bomo videli kasneje, si oglejmo še en primer. Poroča Weizsäcker. Znani in priznani zdravnik, ki se bavi s psihosomatsko medicino, opisuje več primerov bolnikov, ki so jim bili duševni pretresi vzrok telesnega obolenja. Zanimivo pri teh pa je, da je konflikt, ki je zbudil bolezenski simptom, zbudil tudi ono, kar je delovalo v dnu podzavesti, pa nabrano že v zgodnji mladosti. Tako je bil prestopek, ali če hočemo „greh“ povzročitelj na eni strani bolezni, na drugi pojava podzavestnega, najglobljeja vzroka.

Weizsäcker torej poroča med drugimi tudi o dekletu, ki je spočelo iz nedovoljenega znanja. Polotila se je je slabost, bruhanje, zapeka in angina. Če so zdravniki eden ali drugi simptom pregnali, se je pojavil drugod v drugačni obliki. Ker je vse zdravljenje s šolsko medicino ostalo brezuspešno, so dekle izročili zdravnikom, ki se bavio z antropološko medicino. In kaj so dognali ti? Vzroki so bili različni: na eni strani zavest, da je z znanjem napravila nekaj napačnega, kar ni bilo v skladu z moralnimi načeli; otrok ji je bil nezaželen, ker sad nedovoljenega razmerja, a ga je hotela imeti; ženin je bil protestant, ona katoličanka, poleg tega še navezana na mater in bi se ne mogla ločiti od nje, bi se pa morala, če bi se poročila (negotovost, išče rešitve, pa ne na pravi način); pojavi se angina, ki se sicer zdravilom umakne, pa ker duševni konflikt ostane, se pojavi v drugačni obliki. Mar tu ni jasna zveza?

Neumann pripoveduje o možu, ki je imel vodilno mesto, ki je bil, poln vitalnosti kot ustvarjen za vladanje, ukazovanje, ki pa je trpel na neozdravljivem ekcemu na obrazu. Začelo je, ko je nekoč zgrešil pot s svojim avtom in ni mogel priti pravočasno na dogovorjeno mesto. Ko je prišel, je bilo prepozno. Ta ekcem se ponavlja, kadar se mu njegovi načrti ne posrečijo. Povsod, v uradu, v družini, mora veljati njegova volja; če se to ne zgodi, zboli. Razen tega simptoma, trpi na slabi prebavi; takole pove sam: „V uradu, kjer sem, moram marsikaj prezreti. To mi leži težko na želodcu.“ Vse zdravljenje na kliniki mu ni vrnilo zdravja. Šele, ko je psihoanaliza ugotovila vzrok, „zgodí se moja volja!“ in je prišel mož do spoznanja, da njegovo ravnanje ni bilo pravilno, bi bilo možno pričakovati izboljšanje; toda, bolnik se je po nekaj sejah umaknil in ni več prišel. Ni bilo volje odstraniti vzroka obolenja.

Tako je tudi v prej opisanih primerih. V prvem je nepravilna navezanost matere na sina. Brezdvoma je ljubezen matere dobra in v redu; toda taka ljubezen, ki postavi otroka za svojega boga, za malika in ga ne ljubi v ljubezni božji, je nepravilna. Razen tega je iskala v sinu nadomestek za moža; ona ljubezen, ki bi jo bila morala vezati na moža, se je obrnila na otroka. Tudi to je nered; je lahko spoznati nered v odnosih in zadržanju. Ta nered pa povzroča notranji, čeprav podzavestni ali nezavestni konflikt, ki se pogosto izraža v bolezenskih znakih.

Takih in podobnih primerov bi mogli navesti mnogo. Slaughter pravi, da so mnoga obolenja srca, krvožilja, kot n. pr. srčne napake, nevroze, visok krvni tlak, obolenja kože, prebavil itd. posledica nerednega življenja. Nerednega v tem smislu, da se človek ne drži „normalnega“, to je, ne da najprej časti Bogu,

marveč si postavi malike, ki jim žrtvuje vse, n. pr. napačno ljubezen, drugi napredovanje, tretji zavist, četrti maščevalne misli, peti denar in premoženje itd. Vsako prenašanje absolutnih pridevkov relativnemu, to je, vsako postavljanje cilja v zemsko, pa je zapostavljanje Boga, „ki ga samega ljubi in njemu samemu služi!“ Da je to nered, je vsakomu jasno.

Greh, kot nered, ker se „grešnik“ ne usmerja k Bogu, marveč v ta svet, ker nima pravih odnosov do Boga, sočloveka, sveta, dobrin in vrednot, marveč stvari, poabsolutira in meri po svojih željah in pod vplivom svojih nagonov, povzročajo v duši konflikte, ki se pogosto izražajo kot organska obolenja, so pa duševno ali psihogeno povzročena. Tako je med grehom ali grešnim, nerednim za držanjem in boleznijo, v kolikor je psihogenega porekla, povezava in odnos.

Pomagajmo si

Anton Merkun, U. S. A.

V katoliški Cerkvi je veliko pomanjkanje duhovnikov. Jezuit Bangha je na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani leta 1939 poudarjal, da potrebuje katoliška Cerkev do štirih milijonov duhovnikov, ima jih pa samo tristo tisoč. Posebno v latinskih deželah Južne in Srednje Amerike je pomanjkanje duhovnikov zelo občutno. Na 10.000 in še več vernikov pride po en duhovnik. V takih razmerah dušno pastirstvo sploh ni mogoče. Reforma je nujno potrebna. Kajti krščenih in nekrščenih poganov je vedno več. Vsako leto se mnogo več poganov rodi, kakor jih je po misijonarjih krščenih. Pa tudi krščenih poganov po katoliških deželah je vedno več, da odpadajo v brezverstvo. V vseh evropskih državah in drugod po svetu je vedno več odpadlih kristjanov.

Pomislimo na strašen zločin, da je po vseh komunističnih državah vsa mladina borbeno brezversko vzgojevana. V Rusiji se brezversko vzgaja vsa mladina že nad 40 let, v Jugoslaviji že nad 15 let. To je nekaj strahotnega. Kako se bo uredilo razmerje med državo in Cerkvijo, še nič ne vemo. Zdi se mi potrebno, da na vse to mislimo in da se pripravljamo na vse eventualnosti. Pred-

vsem skrbimo duhovniki za duhovski naraščaj.

Vera brez duhovnikov ne more obstajati. Zato je prva skrb sv. Cerkve poiskati vsa pota, kako priti do večjega skrbeti, kako rešiti gospodarsko vprašanje Cerkve. Za enkrat bom samo na kratko omenil, kako organizirati samopomoč. Obširneje mislim kasneje načeti to vprašanje.

Gotovo je, da bo več duhovnikov, če bo poskrbljeno za gmotno vprašanje duhovnikov.

1. Plače duhovnikov in cerkvenih uslužbencev

Plače duhovnikov in cerkvenih uslužbencev so po večini po vsem svetu slabo urejene. Bil sem v raznih deželah in tudi bral o tem vprašanju v raznih listih. Sedaj smo na prelomu časa. Gotovo je, da po starem tiru ne bomo več vozili. Treba bo poiskati novih potov. Duhovniki se moramo bolj brigati za svoje gmotno stanje.

Ponekod so plače sramotno slabe, drugod zopet krivično razdeljene. Seveda za časa preganjanja, kakor je sedaj, du-

hovniki potrpiamo, četudi smo brez vseh rednih dohodkov in je življenje duhovnikov huraško. Toda to stanje ne bo vedno trajalo. Razmere se bodo polagoma gotovo uredile. **Potrebno je, da duhovniki sodelujemo s škofi pri urejanju našega gmotnega stanja.**

Duhovniki se za vse druge stanove zanimamo in pomagamo, kjer moremo in kolikor moremo, toda za svoj lastni stan se premalo zanimamo. Če ponekod duhovniki žive v skrajni revščini in pomanjkanju, smo delno tudi sami sokrivi. Nimamo stanovske organizacije, ki bi se zanimala za pravično ureditev gmotnega stanja duhovnikov in cerkvenih služabnikov organistov, cerkvenikov in njih družin). Predlagam, da bi v Buenos Airesu vzeli to stvar v roke in ustanovili oziroma obnovili **Vzajemnost, stanovsko organizacijo**. Ta naj bi imela v rokah stanovske zadeve. Po drugih deželah naj bi bili postavljeni ali izvoljeni odborniki, ki bi poročali stanovska in tudi dušnopastirska poročila.

Organizacija bi skrbela, da se v slovenskih škofijah reši ugodno gospodarsko vprašanje Cerkve: zaplenjeno cerkveno premoženje, pravična plača duhovnikov in drugih cerkvenih služabnikov itd. Organizacija naj bi se informirala, kako se vprašanje duhovniških plač drugod rešuje. Ako si ne bomo sami pomagali, drugi se za nas tudi ne bodo potegovali. Treba je študirati, kaj moramo zahtevati, če Cerkev doseže avtonomijo? Mnogi zahtevajo, da bodi razmerje države do Cerkve tako, kakor je sedaj v Združenih državah Ameriških, torej popolna ločitev Cerkve od države? Kako naj verniki plačujejo cerkvene doneske (za plače uslužbencev, vzdrževanjske stroške cerkvenih poslopij itd.)? Ali se uvedejo prostovoljni nedeljski prispevki v kuvertah (kuvertni sistem) ali kako drugače?

Ako Cerkev dobi avtonomijo, se sama vlada. Potreben bo poseben cerkveni odbor in cerkveni zbor. V vsaki župniji bo cerkveni odbor sestavil proračun za naslednje leto. Cerkveni odbor predloži cerkvenemu zboru (cerkvenim poslan-

cem) v pretres in sklepanje. Nato se proračun razdeli po davčni moči med vernike davkoplačevalce.

Na vsak način se mora na to gledati, da imajo duhovniki približno isto plačo, kakor jo imajo državni uradniki.

2. Zavarovanje

Delati se mora na to, da se zavarovanje izpelje tudi za duhovnike, redovnike, redovnice in cerkvene uslužbence: cerkvenike in organiste. Za vse tu imenovane osebe naj Cerkev izpelje zavarovanje. Bila bi sramota, ako bi bili vsi laiki zavarovani pri državnih zavarovalnicah, samo cerkvene osebe, ki služijo požrtvovalno Cerkvi in ubogemu narodu, ti naj bi pa bili ob času bolezni, starosti, nezgod zapuščeni in brez prave stroke.

Vsaka škofija naj ima svojo cerkveno zavarovalnico. Vse škofijske zavarovalnice v državi osnujejo pozavarovalnico. Ta ima revizorje in skrbi, da nobena škofijska zavarovalnica ne propade.

Vsi cerkveni uslužbenci so zavarovani za slučaj bolezni, nezgode, brezposelnosti in starosti. Premije plačuje Cerkev polovico in drugo polovico zavarovanci. Za redovnike in redovnice plačujejo vse njih samostani.

Zavarovalnice poskrbe, da imajo zavarovanci razne ugodnosti, n. pr. po zdravišjih znižane cene.

Zavarovalnice ne bo težko ustanoviti in voditi. V Ameriki imamo mnogo podpornih društev, ki so pravzaprav zavarovalnice, ki jako lepo delujejo. Kranjska slovenska katoliška jednota v Jolietu bi gotovo rada šla na roko in pomagala ustanoviti pri slovenskih škofijah zavarovalnice. Te prevzamejo tudi zavarovanje zoper požar.

3. Cerkevne hranilnice in posojilnice

Vsaka škofija naj ustanovi cerkveno hranilnico in posojilnico. Ta naj bo določena samo za cerkveni denar in za denar cerkvenih uslužbencev. Drugi lju-

dje naj shranjujejo v drugih zavodih svoj denar. Tudi cerkvene osebe niso dolžne shranjevati svoj denar v cerkvenem zavodu. Na sedežu škofije bodi Cerkevna hranilnica in posojilnica. Vsako cerkveno predstojništvo je dolžno oddati vsak mesec svoj odvišni denar v škofijski denarni zavod. Tu se steka ves odvišni cerkveni denar in od tu se razteka v župna predstojništva, katerim so se posojila dovolila.

V bodočnosti bodo župna predstojništva imela večji delokrog: katoliške bolnišnice, katoliške župne šole itd. Za vse bo treba denarja. Cerkveni zbori naj ljudem priporočajo, posebno bogatejšim, da se v oporokah spominjajo farnih potreb in jim zapuščajo ustanove za vzdrževanje dobrotelnih katoliških naprav.

4. Cerkevne nabavne zadruga

Vsaka škofija naj ustanovi cerkveno nabavno zadrugo. Ta naj poskrbi za solidno in ceneno dobavo cerkvenih potrebščin, n. pr. sveč, paramentov, cerkvenih posod in orodja, pa tudi za dobavo raznih potrebščin, obleke in živil za cerkvene uslužbence.

Zadruga bodi samo posredovalnica med raznimi tvrdkami in cerkvenimi predstojništvi. Zadruga samo posreduje, da pridejo cerkve in cerkvene osebe do solidnejše in cenejše postrežbe. Zadruga ima samo nekaj odstotkov za posredovanje. Toda pomni dobro: Zadruga naj nikoli ne kreditira, da ne zaide v dolgove. Koristila pa bo veliko, ker bodo dobili blago iz prve roke in veliko cenejše.

Vse škofijske nabavne zadruga v državi se povežejo v zvezo.

Revizije

Zavarovalnice, hranilnice in posojilnice in nabavne zadruga morajo imeti revizorja, enega ali tudi več, da revidirajo organizacije, poučujejo in pazijo, da iste pravilno in uspešno poslujejo.

* Rev. svetnik Anton Merkun je splošno poznani organizator, ki si je v svojem dolgoletnem delovanju pridobil prebogatih izkušenj v najrazličnejših stanovskih kulturnih in gospodarskih organizacijah. Priobčujemo njegove misli, ki utegnejo dati koristno pobudo za bodočnost. — Ur.

VSEM SOBRATOM PO SVETU

Da bo naše glasilo „Omnes unum“ bolj zanimivo in še bolj naše, bo morale prinašati še več novic iz življenja slovenskih duhovnikov doma in v zamejstvu. Da pa bo mogoče to izvesti, boste morali za naprej pri poročanju vsi sodelovati, ali vsaj nekateri iz posameznih dežel, kjer naši sobratu delujejo. Tako bo „Omnes unum“ naš najboljši prijatelj in bratska vez med nami.

Uredništvo

Dr. Alojzij Kuhar

V nedeljo, 26. oktobra so rojaki v New Yorku z lepo prireditvijo proslavili 40-letnico osvobodjenja (29. oktobra 1918), na kateri je v lepem in dolgem govoru dr. A. Kuhar tolmačil mnogoštevilnim udeležencem zgodovinski pomen tega dogodka za Slovence. Po prireditvi je govornik odšel v župnišče, kjer je prenočil. V jutranjih urah na ponedeljek pa ga je zadel kap, nakar so ga takoj prepeljali v bolnišnico sv. Vincencija, kjer je v sredo, 29. oktobra zjutraj ob 7 umrl. Truplo so prepeljali v Bridgeport, Conn., kjer župnikuje pri Sv. Križu rev. dr. Andrej Farkaš, kateremu je hodil pokojni pomagat v dušnem pastirstvu. Ob izredno veliki udeležbi rojakov in sodelavcev je bil tamkaj pogreb v soboto, 1. novembra ob 3 popoldne. Pokopal ga je ljubljanski škof prevzv. dr. Gergorij Rožman, ki je prihitel iz Clevelanda ob asistenci domačega škofa Lawrence J. Shehana.

Pokojni je bil rojen leta 1895 v Kotljah v Mežiški dolini, končal bogoslovje v Celovcu in bil tam posvečen za duhovnika leta 1918. Ostal je duhovnik krške škofije do svoje smrti, čeprav je nekako od leta 1920 živel in deloval izven te škofije. Par let je služboval kot kaplan v Črni med rudarji, potem pa odšel študirat v Pariz.

Študiral je v Parizu in Londonu in končal politične in ekonomske vede ter žurnalistiko. Istočasno je deloval kot redovniški hišni duhovnik in komisar za slovenske izseljence pri jugoslovanskem veleposlaništvu v Parizu. Na tem položaju je slovenskim izseljencem v Franciji storil veliko dobrega, ker se je za njihov gmotni in socialni položaj res brigal ter je storil vse, da bi zanje dosegel čim boljše socialno zaščito.

Po vrnitvi v domovino leta 1930 je delal kot urednik Slovenca v Ljubljani, kot razlagalec zunanjepolitičnih dogodkov pri ljubljanskem radiu in kot govornik pri prosvetnih in verskih tečajih, zborovanjih in drugih prireditvah. Užival je sloves velikega strokovnjaka med časnikarji in najpriljubljenejšega člankarja in

predavatelja med ljudmi. Par dni pred napadom nacistov in fašistov na Jugoslavijo leta 1941 sta, oba že pokojna, msgr. Franc Gabrovšek in dr. Alojzij Kuhar odpotovala v inozemstvo, da bi po sklepu izvršnega odbora SLS v Ljubljani zastopala med vojno naše narodne interese v inozemstvu. V službi vlade Jugoslavije v begunstvu je dr. Kuhar bil nekaj let uradnik, potem pa direktor njenega dopisnega urada v Londonu in poslanik-minister pri begunski vladi Poljske v Londonu.

Po vojni je najprej opravljal dušno pastirstvo po taboriščih beguncev in razseljencev po britanskih otokih in postal prvi slovenski izseljenski duhovnik v Angliji. Leta 1952 je bil povabljen k Odboru za Svobodno Evropo v New Yorku, kjer je ostal v službi do konca.

V zadnjih dveh letih je pok. Kuhar poleg svojega dela pri Free Europe deloval tudi kot hišni kaplan v zavodu za žene Regina Coeli v Bell Harbor, Queens, Long Island. Tu je vsak dan maševal, opravil še ostala dušnopastirska opravila, nato pa se vrnil na delo v urad v Manhattan.

Med Slovenci bo dr. Kuhar ohranil spomin izredno spretnega in pridnega časnikarja in javnega delavca, ki je svoje velike sposobnosti vse posvetil obrambi slovenskih narodnih in socialnih pravic in širjenju in utrjevanju katoliške vere, krščanske kulture in krščanske demokracije.

Ob smrti so se dr. Kuharja v zamejstvu zlasti spominjali v Angliji, kjer je živel več let in imel številne osebne in politične prijatelje ter znance. V Londonu je slovesno mašo zadušnico za pokoj njegove duše daroval g. I. Kunstelj. Svojega radijskega komentarista med vojno se je spomnila tudi Britanska radijska družba BBC. Novico o njegovi smrti je ta radijska družba sporočila poslušalcem v Jugoslaviji v slovenščini in srbohrvaščini. Poročila o Kuharjevi smrti so prinesli tudi razni angleški listi, kakor katoliški „Tablet“ in ugledni londonski dnevnik „Times“.

NOVE KNJIGE

Univ. prof. dr. Ivan Ahčin: **Socialna ekonomija I.** — 456 str. (15,5x23). — Buenos Aires 1958. — Založila in izdala Družabna Pravda.

Spisi našega priznanega sociologa dr. Ivana Ahčina so brez dvoma eden najlepših sadov slovenske zamejske kulture. To še v prav posebni meri velja za njegovo najnovejše delo, za **Socialno ekonomijo**, katere prvi del je pravkar izšel.

Bogato vsebino te svoje na široko zasnovane knjige je avtor razdelil v štiri poglavja. V prvem poglavju, ki obsega šest členov, obdelava **osnove gospodarskega življenja**. Najprej razloži pojem gospodarjenja, kjer med drugim utemeljuje, da je tudi gospodarjenje del kulture (čl. 1.). Nato opiše obseg in vrste gospodarstva, pri čemer tudi pojasni, kaj je socialno gospodarstvo in kakšne so njegove naloge (čl. 2.). Zatem obravnava važen problem svobodnega in nesvobodnega gospodarstva, ki mu nakaže srednjo rešitev v smislu krščanskega socialnega nauka (čl. 3.). Razprava o državi in gospodarstvu je logično nadaljevanje prejšnje. Opozarja nas na dve zmotni skrajnosti, individualizem in kolektivizem, podaja navodila za zdravo socialno politiko, poudarja zlasti važnost subsidiarnega načela ter resno opominja, da v gospodarstvu ne smemo vsega pričakovati od države (čl. 4.). Sledi razprava o tehniki, ki zlasti v modernem gospodarstvu igra tako važno vlogo in prinaša človeštvu vedno nove upe pa tudi nove skrbi; prim. automacija (čl. 5.). Končno je govor še o zasebni lastnini, ki je osnova svobodnega gospodarstva. Zato jo avtor res vsestransko obdelava. V vsem prvem poglavju vprav njej odmeri največ strani (čl. 6.).

Drugo poglavje, razdeljeno v pet členov, je posvečeno **vedi o družbenem gospodarstvu**. Prvi člen rešuje razna načelna vprašanja glede socialno ekonomske vede: podaja njeno definicijo, opisuje njeno značaj, predmet in zgradbo, našteva njene pomožne vede in še določa njeno razmerje do sociologije in politične ekonomije. — Drugi člen govori o gospo-

darskih zakonih: proučuje njih naravo in poudarja, da jim je v časovnem razvoju treba pripisovati le relativno veljavo. Posebne omembe je vredna analiza vpliva, ki ga imajo gospodarski zakoni za človeško svobodo. — Silno važen je tretji člen o socialni ekonomiji in etiki. Avtor prepričljivo dokazuje, da tudi za gospodarstvo veljajo splošne etične norme. Dalje učinkovito zavrača predsodek, češ da je gospodarjenje v smislu nravnih zakonov v oviro in škodo uspešnemu gospodarstvu. Končno opozori še na svetovno nazorsko ozadje socialne ekonomske vede, ki bolj kot katera koli druga znanost temelji na neki filozofski, verski ali politični orientaciji. — V četrtem členu je govor o metodi socialne ekonomije. Po kritični presoji dedukcije in indukcije se uporaba mešane metode predoči kot edino pravilen metodičen postopek pri proučevanju ekonomije. — Peti člen obravnava odnos Cerkev do gospodarstva. Čeprav poslanstvo Cerkev ni skrbeti za gospodarsko življenje, more vendarle Cerkev tudi za urejenost tostranskih življenjskih pogojev prispevati na mnogotere načine: daje gospodarski delavnosti vrhovno smer; opozarja na naravne temelje pravilne gospodarske urejenosti; opozarja na pomanjkljivosti socialne in gospodarske ureditve in končno daje veljavne nasvete za gospodarsko izboljšanje.

Tretje poglavje, ki je s svojimi devetnajstimi členi najdaljše, vsebuje **zgodovino gospodarskih nauk**. V uvodu autor najprej poudari velik pomen, ki ga ima proučevanje zgodovine ekonomskih nauk za sedanji čas (čl. 1.). Potem pa začne z obdelavo bogate in pestre snovi, pri čemer lepo povezuje časovni in logični sistem, kolikor je pač mogoče. Skušna nam podati to, kar idejno spada skupaj, tudi v ustrezajočem časovnem redu. Tako moramo na kronološki podlagi slediti idejnemu razvoju ekonomskega nauka. Celotno zgodovinsko gradivo bi lahko zajeli v štiri skupine: Prva skupina obsega tako imenovano „predznanstveno dobo“,

to je čas od prvih zapisanih gospodarskih opazovanj, pa do nekaterih grških in rimskih filozofov, nastopa krščanstva, srednjeveških skolastikov do vključno merkantilistične dobe že v novjšem času (členi 2—4). Skupino zase predstavljajo fiziokrati. Nasproti merkantilistom, ki so pri urejevanju gospodarstva pričakovali vse od državnih posrednikov, postavljajo fiziokrati novo gospodarsko teorijo o dobri naravi in njenih zakonih, ki jih je treba odkriti in jim slediti tudi na gospodarskem področju. Kasneje je klasična liberalna šola na to osnovo postavila prvi znanstveno zgrajeni nauk o gospodarstvu, ki je veliko desetletij veljal za edino priznano gospodarsko vedo (čl. 5). — Ker pa se je gospodarski liberalizem sčasoma izkazal za pomanjkljivo in zmotno vodilo socialno gospodarskih vprašanj, zato se je proti njemu pojavil vsestranski upor. Etična, romantična, zgodovinska šola so se dvignile proti klasični liberalni šoli, zlasti pa še socializem v vseh svojih mnogovrstnih pojavih: od idealističnega socializma, pa do marksizma, komunizma in raznih novejših socialističnih struj. Ker sta socializem in komunizem tudi za sodobno družbo še vedno silno aktualna, jima avtor posveti veliko več pozornosti, kot bi jim šlo pod vidikom njihju stvarnega doprinosa k ekonomski znanosti (členi 6—15). — V zadnjem delu zgodovinskega pregleda pa pridejo na vrsto še najnovejši pojavi na področju ekonomske vede: psihološka in matematična šola, ki bolj poudarjata individualno svobodo za napredek gospodarstva; nova ekonomija Keynesa in ameriški pragmatizem, katerima se pa nasprotno zdi prvenstvene važnosti socialna vezanost; med obema skrajnostima pa si utira pot solidarizem, ki ga zagovarja krščansko socialna filozofija (členi 16—19).

Četrto poglavje govori o gospodarskih sestavih v preteklosti in sedanjosti. Zanimiva in obširna snov je razdeljena v enajst členov. Najprej si avtor po kritični presoji izbere razdelitveni vidik, po katerem določi tri glavne stopnje v razvoju gospodarstva, ki jih potem drugo za drugo obravnava (čl. 1): Prvo stopnjo predstavlja tako zvano domače gospodarstvo družin, zadrug in rodov, ki je bilo

v prvi vrsti namenjeno domači porabi in je za podlago imelo naturalno gospodarstvo (izmenjava „in natura“). Sem spada gospodarstvo starega veka, ki je v glavnem slonelo na delu s sužnji, in pa srednjeveški fevdalni sistem s tlačanstvom (čl. 2). Drugo stopnjo tvori mestno gospodarstvo, ki je nastopilo z nastankom srednjeveških mest in trgov. Tedaj se je naturalno gospodarstvo polagoma začelo spreminjati v tržno gospodarstvo, ki je kot tudi vse moderno gospodarstvo v prvi vrsti usmerjeno na dobiček in je imelo za podlago denarno gospodarstvo (kar ni isto kot denarni promet!). Vendar pa je bila ena važnih značilnosti srednjeveškega gospodarskega reda v tem, da je s pomočjo korporacij držal razvoj denarnega gospodarstva in trdnih mejah (čl. 3). — Tretja stopnja obsega narodno gospodarstvo, ki se prične z nastankom modernih narodnih držav v zapadni Evropi. V dobi absolutizma, ki sega do srede 18. stoletja, je gospodarski razvoj pod mogočnim politično-gospodarskim pogonom absolutistične države (člen 4). S francosko revolucijo je nastopila doba gospodarskega liberalizma (čl. 5), v katerem je našel svojo idejno osnovo tudi moderni kapitalizem (čl. 6). Reakcija nanj je komunistično gospodarstvo v Rusiji (čl. 7) in Jugoslaviji (čl. 8), moderni socializem (čl. 9) in končno stanovska ureditev gospodarstva (čl. 10). Za konec nam avtor poda še razvojne težnje v sodobnem gospodarstvu, ki si kljub mnogostranskim skrajnostim išče neko srednjo pot med enostranskim individualizmom in enostranskim kolektivizmom in se tako vedno bolj približuje krščansko socialnim gospodarskim osnovam (čl. 11).

Ta bežen pregled na vsebino knjige nam kaže, kakšni bogati zakladi so v njej nakopičeni. Kar pa je najvažnejše, je vsa ta obširna snov zares mojstrsko obdelana. Vsaka stran knjige posebej nam priča, da jo je pisal strokovnjak v socialnih in gospodarskih vedah. Avtor je probleme izčrpno podal, jih kritično presodil in povsod spretno ter jasno ločil pleve od klenega zrna. Poleg tega je knjiga pisana v res lepem slogu, ki skupaj z aktualno vsebino bralca naravnost prisili, da

knjige ne odloži prej, dokler ji ne pride do konca.

Kar se tiče tehnične strani, je knjiga ohranila vse odlike, ki jih je imela že Sociologija. Le zunanja oblika je pri Socialni ekonomiji dvakrat večja, kar je spričo obilnega materiala brez dvoma vse hvale vredno. Praktično uporabo knjige zelo olajšuje delitev v manjše samostojne odstavke, označene z obrobno številko, kakor tudi stvarno in imensko kazalo, ki sta ji dodana skupaj s pregledom vsebine. Zunanja oprema, ki jo je oskrbel arhitekt Marijan Eiletz, je preprosta pa zelo okusna. In končno, kar tudi ni najmanj važno, je cena knjigi razmeroma zelo nizka.

Po vsem tem je razumljivo, da to knjigo duhovnikom še prav posebej tople priporočamo; saj bomo v njej našli nadomestljiv priročnik za študij socialno ekonomskih vprašanj, ki jih moramo vsi temeljito poznati, če hočemo, da bo Cerkev lahko po nas izvedla svoje poslanstvo tudi na gospodarskem področju.

Dr. Mirko Gogala

Koledar Ave Maria za leto 1959. Koledar Ave Maria za leto 1959 (44. letnik), ki so ga izdali slovenski frančiškani na ameriških Brezjah v Lemontu (Illinois), prijetno preseneča po svoji zbrani in tehtni verski vsebini, obenem pa je zgovoren dokaz verske kulture zamejskih Slovencev. Poleg običajnega koledarskega dela, ki ga je z okusno izvirnostjo opremil in tudi ovitek napravil arhitekt Vilko Čekuta (Ontario, Kanada), bo čitatelj najprej našel vsebino okrožnice Pija XII. „Mediator Dei“ (20. nov. 1947), ki govori o liturgiji. Ta papeška okrožnica je znana po bogastvu praktičnih navodil za katoliške pobožnosti. Ker je bodo po njej mogli obogatiti svoje duhovno življenje in poglobiti svoje pobožnena vsebina podana preprosto in jasno, nosti tudi preprosti verniki.

Osrednjo razpravo za letošnji koledar je napisal priznani verski pisatelj prof. dr. Franc Jaklič: Ali je Jezus Kristus res pravi Bog. Časovna aktualnost take apologetične obravnave je na dlani. Pisatelj se je zelo potrudil, da je sleherna misel podana v jasni in preprosti sloven-

ščini, ne da bi se oddaljil od resnega, teološkega obravnavanja tega osnovnega predmeta krščanskega verovanja. Lepa razprava bo čitateljem v veliko duhovno korist, da si ob njej pogloblje in utrdijo svojo vero.

Rev. profesor Pavel Slapar je prispeval s člankom: „O veselju nad izgubljenimi sinovi, ki se vrnejo“, v katerem nam izredno zanimivo podaja zgodbo nemškega konvertita iz brezbožnega komunizma Ign. Leepa, ki jo je sam popisal v knjigi „Vom Marx zu Christus“ (založba Styria Graz-Wien-Köln). Leep, ki je med II. svetovno vojno postal duhovnik, je nov dokaz, da duh božji veje, koder hoče in kliče v božje kraljestvo ljudi iz vseh taborov, povabljuje in tudi nepovabljuje.

P. Odilo Hajnšek, ki že dalj časa priobčuje v mesečniku „Ave Maria“ popise Marijinih božjih potov na Slovenskem, je za letošnji koledar napisal ob skrbni uporabi najboljših zgodovinskih virov Novo štifto pri Gornjem gradu. Tudi ta spis razodeva spretno pisateljevo pero za zgodovinska podajanja, najde pa svojo posebno opravičenost, ker Nova štifta obhaja letos 400-letnico svojega obstoja.

Pomemben prispevek za proučevanje škofa Barage so njegova pisma. P. Bertrand Kotnik OFM je v letošnjem koledarju priobčil nekaj še neobjavljenih pisem, ki razodevajo, da je bil Baraga dober, ljubezniv oče svojim duhovnikom.

Ker bomo letos (1959) obhajali stoletnico prenosa škofijskega sedeža iz št. Andraža v Maribor, je uredništvo koledarja temu važnemu versko kulturnemu jubileju za Slovence posvetilo kar dva članka. Dr. Filip Žakelj nam na podlagi Slomškovich pastirskih pisem in pridig slika Slomška kot izredno vnetega častilca Marijinega (članek „Slomšek in Marija“); P. Fortunat Zorman pa v članku „Stoletnica škofijske stolice v Mariboru“ podaja zgodovinsko sliko, kako se je izvršil prenos škofijskega sedeža iz št. Andraža v Maribor.

Zadnji del koledarja je posvečen spominu rajnih, ki so kakor koli bili v zvezi z versko revijo „Ave Maria“. Urednik

p. Fortunat Zorman je posvetil tople spominske besede pokojnemu p. Kazimirju Zakrajšku, ustanovitelju „Ave Maria“ in p. Aleksandru Urankarju, pokojnemu p. provincialnemu delegatu, ki si je med drugim stekel velikih zaslug za zgraditev ameriških Brezij. Poseben spomin je odmerjen tudi pok. Antonu Grdini, velikemu slovenskemu rodoljubu, odličnemu organizatorju in katoličanu, ter rudarju Andreju Tomcu, ki je s pisano in govorno besedo pred desetletji ohranjal narodno in versko zavest med ameriški slovenskimi rojaki. Ob koncu koledarja najdemo ilustriran pregled pomembnejših verskih dogodkov iz preteklega leta in pa seznam slovenske duhovščine z naslovi v Združenih državah in v Kanadi. Tako je na 152 straneh podana res bogata vsebina, katere pestrost povečajo še razni krajši sestavki, povestice in pesmi. Članki so opremljeni tudi z lepimi slikami. Letošnji koledar „Ave Maria“ je res bogat književni dar, ki dela čast njegovemu uredništvu. Je lepo branje, ki prinaša mnogo koristi in zdravega razvedrila, vžiga ljubezen do Boga in Marije in ohranja slovensko narodno zavest med čitatelji. Cena: 1 dolar.

Dr. Filip Žakelj: Barago na oltar (Premišljevanja o Baragi in njegovih krepostih, devetdnevnic in molitve za njegovo beatifikacijo). 316 strani. Izdala Južnoameriška Baragova zveza v zbirki „Baragova knjižnica“, 1. zvezek. Izšlo v Buenos Airesu, 1958.

V tem prvem zvezku „Baragove knjižnice“ nas naš priznani nabožni pisatelj opozarja na Baragovo duhovno podo- bo, kakor je to storil v posebni knjižici že leta 1953, hkrati pa objavlja molitveno uro, sedem devetdnevnic in razne molitve za Baragovo beatifikacijo.

Avtor pravi v uvodu: „Iskreno prosimo, da bi vsi verni Slovenci in Slovenke vsak dan vsaj enkrat vzeli to knjižico v roke in rotili Boga in Marijo, da bi tako vneti dušni pastir ter tako goreči misionar in škof Friderik Baraga, ki je bil slovenskega rodu, že skoraj prejel zaslu- ženo povelicanje pred vesoljno Cerkvijo, da bi nam bil popolnoma zanesljiv svetilnik in vzor.“

Med temi vernimi Slovenci naj bi bili na prvem mestu slovenski duhovniki!

Knjižico je mogoče dobiti pri vseh slovenskih dušnopastirskih središčih v zamejstvu.

Novice od povesod

JUGOSLAVIJA

Prelat Matija Slavič. Bog ga je poklical k sebi v starosti 81 let. Njegovo življenje je bilo zelo plodovito. Spada v vrsto odličnih slovenskih mož na štajerskem. Spadal je v osebni prijateljski krog dr. Korošca. Bogoslovje je študiral v Mariboru, bil posvečen 20. julija 1900, kaplanoval na različnih župnijah in medtem študiral, da je mogel leta 1905 promoviral za doktorja bogoslovja. Za tem je bil profesor v bogoslovju v Mariboru, dokler ni bil po razsulu Avstrije imenovan za izrednega in leto pozneje za rednega profesorja teološke fakultete na ljubljanski univerzi. Bil je ves čas profesor sv. pisma in je njegovo življenjsko

delo prevod stare zaveze. Pokojni prelat se je ves čas, zlasti pred in med prvo svetovno vojno, vidno udeleževal v narodno-političnem delu. Z vsemi močmi je podpiral dr. Korošca. Ob razpadu Avstrije je storil veliko v obrambo naših mej napram Avstriji in Madžarski. Vse življenje je bil mož molitve in dela. Pokopali so ga v rojstnem kraju (Sv. Križ pri Ljutomeru) ob veliki udeležbi ljudstva in najvišjih cerkvenih oblasti.

Študijsko leto na teološki fakulteti v Ljubljani se je začelo 1. oktobra z vpisovanjem. 7. oktobra so se začela predavanja. — **Dr. Anton Strle**, župnijski upravitelj na Planini pri Rakeku, je bil imenovan za docenta dogmatike.

Dušni pastirji vseh mariborskih župnij so sklenili, da priredijo v hvaležen spomin, odkar je služabnik božji škof Anton Martin Slomšek prestavil škofijski sedež lavantinske škofije iz št. Andraža v Maribor, sveti misijon od 13. do 22. marca 1959.

Dr. Anton Čepon, vikar v ljubljanski stolnici, je bil z bulo sv. stolice imenovan za stolnega kanonika. Istočasno je postal konzistorialni svetnik in arhidiakon 5. arhidiakonata.

Dr. Franc Grivec, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani, je 19. oktobra praznoval 80-letnico življenja.

Ksaver Meško je čvrst in zdrav pri 84 letih praznoval svojo biserno mašo. Ker se mu za zlato mašo ni posrečilo, da bi jo opravil tiho zase, je mogel storiti sedaj. Biserno mašo je obhajal čisto zase v tihoti samostana lazaristov pri Sv. Jožefu nad Celjem.

G. Henrik Černigoj je v mesecu avgustu slavil biserno mašo v Lokavcu pri Gorici. Doma je iz vipavskega Sv. Križa. Svoj čas je služboval v Devinu in v Vel. žablju, a od leta 1908 je v Lokavcu.

V Puščavi ob Dravi je ob asistenci desetih sobratov daroval zlato mašo g. **Peter Paulič**, župnik pri Sv. Jerneju pri Ločah (Slov. Konjice).

Tuhinjski del kamniške dekanije je slavil sam zase lursko stoletnico. Pridigala sta Ignacij Škoda in Miha Trdin.

P. Albin Černenšek OFM je 31. avgusta v mariborski baziliki prejel sv. mašniško posvečenje. Rojen je na Ptujski gori.

Izpremembe v službah: Za kaplane so bili nastavljeni naslednji mariborski semeniški duhovniki: **Alojzij Božank** v Šoštanj, **Franc Obran** v šmarju pri Jelšah, **Viljem Pangerl** v Trbovljah, **Martin Ponič** pri Sv. Juriju ob ščavnici, **Jožef Tovšak** v šmartnem pri vlenju. — Za pomočnike je lavantinski škof imenoval semeniške duhovnike: **Franc Brecl** v Hrastniku, **Jožef Cimerman** v Laškem, **Jožef Gračner** v Ravneh na Koroškem, **Martin Poredoš** v Slovenjgradcu, **Pavel Pucko** v Sv. Lenartu v Slov. goricah, **Jožef Zalar** v Poljčanah. — Za kaplana pri Dev. Mariji v Brezju je imenovan jezuit **Ludvik Jeza**, za kaplana pri Sv. Mariji v Mari-

boru pa p. **Evgen Ketiš**, frančiškan. — **G. Ludvik Prelog**, župni upravitelj v Slov. Bistrici, bo za naprej upravljal tudi Lapor. — **Štefan Zorko**, kaplan v šmartnem pri Velenju, je postal župni upravitelj v škalah. — **Franc Halan**, kaplan pri Sv. Juriju ob ščavnici, je prestavljen za kaplana v Teharje. — **Janko Kač**, kaplan pri Sv. Marjeti ob Pesnici, je prestavljen v Slov. Bistrico. — **Jožef Lebar**, kaplan v Poljčanah, je šel k Sv. Marjeti ob Pesnici. — **Štefan Škafar**, kaplan v šmarju pri Jelšah, je prestavljen v Brežice. — V ljubljanski škofiji: **Dr. Alojzij Rant** je postal upravitelj Sv. Helene. — **Kazimir Nastran**, kaplan v Starem trgu pri Ložu, je šel za kaplana v št. Vid nad Cerknico. — Upravitelj žalne je postal **Klemen Mav CM**. — **P. Modest Golia O. T.**, kaplan v št. Vidu nad Ljubljano, je postal upravitelj Save. — **Kazimir Nastran**, kaplan v Starem trgu pri Ložu, je šel za kaplana v št. Vid nad Cerknico. — Upravitelj žalne je postal **Klemen Mav CM**. — **P. Modest Golia O. T.**, kaplan v št. Vidu nad Ljubljano, je postal upravitelj Save.

Umrli so: Pri Sv. Heleni je v starosti 76 let umrl **Ivan Rihar**. — Za vedno je zatisnil oči **Ivan Debevec**, čez 52 let župnik v Budanjah pri Vipavi. Dvaindeset sobratov ga je pod vodstvom msgr. Breitenbergerja spremljalo k zadnjemu počitku. — V sanatoriju Emona v Ljubljani je spravljen z Bogom umrl umetnostni zgodovinar, pisatelj in diplomat dr. **Izidor Cankar**. Dopolnil je 72 let. Precej časa je bolehal. Na smrt ga je pripravil F. S. Finžgar. — 9. oktobra je umrl v bolnišnici v Vipavi bivši tolminski dekan **msgr. Josip Vodopivec** v 74. letu starosti. pokopali so ga 11. oktobra v rojstni vasi v Dornbergu. Trideset sobratov ga je spremlilo na zadnji poti. Rajni je služboval v Črničah, Kanalu, Cerknem, Nabrežini in od 1929 v Tolminu, dokler ga niso rdeči pregnali k frančiškankom v Ljubljani. Lani je v Kanalu ob Soči slavil zlato mašo. — V Ptujtu je umrl zlatomašnik in župnik v pokoju **Janez Alt**. Rodil se je 7880 pri Vel. Nedelji. — V mariborski bolnišnici je 10. avgusta sklenil svoje življenje trapist p. **Vinko Divjak**, kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, rojen 1887 v Brestanici.

ARGENTINA

Pastoralna konferenca. Prevzvišeni škof dr. Gregorij Rožman je odredil, naj imamo duhovniki ljubljanske škofije v Argentini dvakrat na leto pastoralno konferenco, kakor jo že ukazujejo Pastoralne instrukcije ljubljanske škofije. Za vodstvo in program teh konferenc morajo poskrbeti profesorji teološke fakultete v Adrogué. Prva taka konferenca se je vršila na zadnjo sredo v oktobru. Vodil je prof. dr. Ignacij Lenček. Premišljevanje je imel dr. Franc Gnido-vec: Duhovnik in žrtev. Referat je pripravil dr. Branko Rozman: Laik v Cerkvi. Pastoralne kazuse je rešil France Prijatelj. Konference se je udeležilo 30 sobratov.

Letni sestanek Apostolske unije. Vršil se je 12. novembra v dvorani Slovenske hiše na Ramón Falconu v Buenos Airesu. Program sestanka je bil sledeči: 1. Poročilo g. moderatorja za Južno Ameriko (Gregor Mali); 2. Referat: Pomen Apostolske unije (Unio Apostolica) za naše življenje v tujini (prof. dr. Filip Žakelj); 3. Razgovor: Pri vprašanju, ali naj se odločijo člani za novo obliko shedule, so se odločili za osebno svobodni izbiro. Vsak naj piše shedulo, ki mu bolj ugaja. — Pri nadaljnem razgovoru je bilo sklenjeno, da se bo vršil vsako leto vsaj enkrat tak sestanek in tudi sicer naj bi bili člani med seboj bolj povezani in informirani o zadevah organizacije. Naročiti je treba glasilo osrednjega odbora v Parizu. To se bo storilo preko našega delegata za Apostolsko unijo g. Zdravka Revna. — Glede „Omnes unum“, glasila slovenskih duhovnikov v zamejstvu, ki ga izdaja Apostolska unija, so bile izražene želje, naj bi se uredniki v tej smeri trudili še naprej.

BELGIJA

Pri g. Tonetu Ilcu v Bruslju so se 11. novembra zbrali nekateri naši izseljeniški duhovniki in se v okviru dušnopastirskega odbora in odbora Slovenske izseljenjske zveze razgovarjali o delu med rojaki.

FRANCIJA

Od 10. do 14. septembra je bil v Lurdu mariološki kongres. Delo je bilo razdeljeno na več komisij in je eni izmed njih načeloval dr. Janez Vodopivec, profesor na papeški univerzi Propaganda Fide v Rimu. študijskemu delu kongresa je sledil velik kongres za romarje, katerega se je udeležilo tudi več naših rojakov pod vodstvom prevzvišenega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je za to priliko prišel letos ponovno v Lurd. Prevzvišeni je na kongresu dvakrat govoril. Zanimivo predavanje je imel tudi g. Nace Čretnik iz Pariza.

ITALIJA

P. Anton Prešeren DJ je 28. oktobra v Rimu slavil svojo zlato mašo. Rojen je bil leta 1883 na Breznici na Gorenjskem.

Za praznik sv. Jakoba so se zbrali v Bijači v Nadiški dolini vsi štirje sobratje v tej vasi: 81-letni Ivan Gujon, župnik v Ovčji vasi v Kanalski dolini, njegov nečak Paskval Gujon, ki župničuje v Matajurju, Zaharija Šukalja, župnik v Ukvah v Kanaški dolini, in Peter Černoja, župnik v Brišah.

Novomašnik videmske škofije g. Pavel Kavčič je šel za kaplana v Muzzano, pri morju.

Pri Devinu ob meji je bila ustanovljena nova župnija Jamlje-Dol z okoli 100 dušami. To je najdaljša fara v goriški nadškofiji. Spada pod občino Dobberdob. Prvi župnik je postal dosedanji upravitelj g. Joško Štanta.

Največje letošnje marijansko slavje goriške administrature se je vršilo 7. septembra na Sveti gori pri Gorici. Prišlo je okoli 40 duhovnikov.

NEMČIJA

„Slovenski dušnopastirski odbor“ za področje Zapadne Evrope je bil sestavljen na sestanku v Koenigsteinu v Nemčiji. V zadevah dušnega pastirstva med rojaki v Zapadni Evropi se je treba od slej obračati na naslov: Slovenski dušnopastirski odbor, Avenue de la Couronne 206, Bruxelles, Belgia. — Doslej je tovrstna opravila vršil kar pripravljalni

odbor Slovenske izseljenske zveze. Ker gre za dve različni delovni področji, se je delo sedaj ločilo. — Za predsednika DO je bil na podlagi več predlogov izbran g. Vinko Žakelj, za tajnika pa g. Reven Zdravko. — Ta odbor je prevzel v oskrbo tudi izdajo mesečnika „Naša luč“, ki si je lepo utrl pot do src naših rojakov v Zapadni Evropi. — Naloga DO je koordinirati dušnopastirska prizadevanja naših izseljenskih duhovnikov in skrbeti za skupne probleme, ki jih poedinec ne more rešiti. Odbor pričakuje naklonjenosti vseh sobratov v tujini in

prosi za duhovno pa tudi za materialno pomoč, da bo mogel izvršiti svoje naloge.

ZDRUŽENE DRŽAVE

G. Štefan Kraljič, ki deluje kot župnik v No. Dakota, je letos tudi poromal v Lurd in nato obiskal svoje znance v Avstriji, Nemčiji in Belgiji.

Dr. Alojzij Kuhar je umrl 28. oktobra v New Yorku. Naj počiva v miru! O njegovem življenju in smrti več na drugem mestu te številke.

Po katoliškem svetu

VELIKI MISIJON V MILANU

Skozi dvajset dni (od 4. do 24. novembra 1957) je bil Milan prizorišče velikega katoliškega misijona, katerega duša je bil mons. Montini. Organizacijski odbori, ki jih je vodila nadškofija, so prišli do vseh župnij vseh sektorjev velikega lombardskega mesta. Tisk, radio in televizija so bili v službi misijona. Tisoč tristo misijonarjev in več škofov se je od časa do časa obrnilo na Milančane, da bi jih spet pripeljali k njihovemu „Očetu“. Geslo misijona je bilo: „Spoznajte svojega Očeta“.

„Trditi, da je Bog oče,“ je pisal nadškof, „pomeni, da je Bog počelo, a ne abstraktno, oddaljeno, neosebno, indiferentno ali strogo trdo počelo, ampak ljubeče, ki nam je blizu, ki se za nas zanima, ki je do nas milo in odpuščajoče; počelo, ki preseže in napolni naše življenje. Ne moremo biti več indiferentni, moramo čutiti neki zakon, neko odgovornost, moramo se bati neke kazni.“

Otroci in bolniki so bili prvi predmet tega misijona. 1.500 ljudskošolskih razredov, javnih in zasebnih, v katerih se poučuje 30.000 otrok, so obiskali misijonarji in 5.000 srednješolcev je poslušalo posebne govore po cerkvah. 56

tili izključno apostolatu tistih, ki so brez misijonarjev je obiskalo vse bojniške sobe.

Nadškof sam, ki ga imenujejo nadškofa delavcev, se je osebno obrnil na delavce. „In ko bi vam jaz rekel, da tudi vi na svoj način iščete Boga, mi boste morda odgovorili: ta človek išče luno v vodnjaku. Vendar vam bom rekel, da vsakokrat ko iščete svoje izpolnitve... tako v svojem prostem času kot v delu, ste na stezi resnice. Lahko skomigate z ramami, ne morete pa tajiti, da je Bog vaš Oče in da od vas česa pričakuje.“

RED POTUJOČIH KAPEL

Iz Nemčije je prispela v Barcelono v maju prva potujoča kapela, ki jo bodo uporabljali za evangelizacijo za predele brez vsake duhovne pomoči. V Španiji je namreč dosti sektorjev prebivalstva, versko popolnoma zapuščenih: ribiške naselbine, ciganska taborišča, predmestja, kjer imajo cirkuški igralci svoje brloge, taborišča športnikov in zlasti cgromna množica ljudi, raztresenih po andaluških kmetijah in drugod. P. Barbera, ki vodi omenjeno potujočo kapelo, ima namen ustanoviti Red potujočih kapel. Njegovi duhovniki bi naj se posve-

vsake duhovne oskrbe. Računajo z derno podporo preprostega ljudstva.

VZHODNA NEMČIJA

4 maja so v vseh cerkvah Vzhodne Nemčije brali pismo katoliških vzhodnonemških škofov proti pritisku oblasti na vest katoličanov v Vzhodni Nemčiji. To pismo ugotavlja, da se je verski položaj znatno poslabšal v zadnjih mesecih v sovjetskem vplivnem pasu in da se komunistični režim trudi bolj in bolj vzpostaviti brezboštvo kot gospodujočo filozofijo.

„MALA RAZPOROKA“ V ITALIJI

Prvi zakonski osnutek pred senatom ob začetku tretje zakonodajalne dobe govori o uvedbi razporoke v Italiji. Hei italijanskega socialističnega voditelja, Giuliana Nenni, in socialistični senator Luigi Sansone sta stavila ta predlog. Ta govori ne o vpeljavi prave razporoke, to je, o priznanju nekaterih primerov (maloštevilnih), ki bi mogli doseči razporoko. Med njimi je zlasti primer, ko je eden od zakoncev obsojen na dosmrtno ječo.

Znano je, da Italija ne prizna razporoke, a neki predlog govori o „zakoniti ločitvi“ zakoncev. Tisti, ki so dosegli pri sodniku to zakonito ločitev, se ne morejo znova poročiti. V primeru, da bi se skušali, jih kaznuje zakon.

Danes podpirajo razporoko v Italiji komunisti, socialisti obeh struj (Nenni-jevi in Saragatovi), republikanci in liberalci. Nasprotujejo ji pa krščanski demokrati, monarhisti in neofašisti. V zbornici imajo nasprotniki „male razporoke“ 322 od 596 sedežev.

NOVE CERKVE V VARŠAVI

Pred 100.000 verniki, ki so prišli z vseh koncev Poljske, je na praznik sv. Rešnjega Telesa kardinal Wyszyński načel problem pomanjkanja cerkva v Varšavi. Izjavil je, da je po vrnitvi na svoje mesto v oktobru 1956 zaman po-

skušal s civilnimi oblastmi priti do soglasja glede zgraditve teh cerkva. Po 1940 letu je naraslo katoliško prebivalstvo Varšave za 300.000 duš in zanje bi bilo treba 40 novih cerkva. Vlada je pomagala v preteklosti pri gradnji mnogih cerkva, ki so bile v vojski porušene in ki veljajo za kulturne spomenike. A oblasti odklanjajo dovoljenje za graditev cerkev v novih rezidencialnih predelih Varšave. Poljska prestolnica ima trenutno le 70 cerkva, to je eno za vsakih 15.000 vernikov. Kardinal je poudaril, da ne prosi nikake denarne pomoči vlade, ampak le dovoljenje za gradbo.

KRIZA POKLICEV V USA

Novi uradni katoliški letopis poroča, da je trenutno v USA nekaj nad 36 milijonov katoličanov. Istočasno pa je mogoče razbrati iz letopisa, da doživljajo Združene države znatno krizo duhovniških poklicev. V desetih letih je naraslo število katoličanov za 38 odstotkov, število duhovnikov, redovnikov in redovnic pa le za 18 odstotkov. Pred desetimi leti je bil na vsakih 620 laikov en duhovnik, sedaj je pa en duhovnik več na 1.093 novih vernikov. Leta 1957 je bilo 200 novomašnikov manj kakor prejšnja tri leta.

DOBRI FILMI

Od 16. do 19. junija se je vršil v Parizu deveti kongres Mednarodne katoliške organizacije za kino (O. C. I. C.), na katerem se je zbralo 167 delegatov iz 33 narodov. Najvažnejše so bile severnoameriška, nemška, brazilska in francoska delegacija. Mons. Galetto, predsednik papeške kinematografske komisije je bil ves čas navzoč in je večkrat posegel v debato. Navzočnost cerkvenih dostojanstvenikov kot kardinala Feltina, mons. Little-a iz USA, mons. Kochsa iz Nemčije je pričala o pozornosti Cerkve za kino kot sredstvo kulture in zabave. Kongres je imel za temo pospeševanje dobrih filmov. Veliko vprašanje je bilo o tem, kako zagotoviti

propagando dobrim filmom. Ob koncu dela se udeleženci zahvaljujejo sv. očetu Piju XII. za smernice, ki jih je dal lani v svoji encikliki *Miranda prorsus*. Potem se obračajo na gledalce, lastnike dvoran, javno oblast, avtorje, proizvajalce, časnikarje in kritike, naj se zavejo svoje odgovornosti. Ta poziv so sporočili na posebnem koktajlu ravnateljem in novinarjem najvažnejših podjetij. Kongres je obenem poudarjal tesnejšo zvezo na mednarodni ravni (med katoliškimi središči posameznih narodov) in na narodni (med temi središči in kinematografsko proizvodnjo, uporabo in novinarstvom).

POKOJNINA ZA DUHOVNIKE

Skoro vse kategorije italijanskih državljanov uživajo danes pokojnino. Duhovniška združenja iščejo, kako bi duhovnikom poskrbeli isto ugodnost. Že so navezala stike v ta namen z vladnimi organi in z Državnim inštitutom za socialno skrbstvo.

LAIČNI KRSTI V VZHODNEM BERLINU

Na „Mednarodni dan otrok“ so v vzhodnem Berlinu oblasti izvršile prvi obred „laičnega krsta“, imenovanega „podelitev imena“ (*Namensgebung*). Poročajo, da bodo ta socialistični krst, ki mora po mnenju komunistov konkurirati in končno nadomestiti verski krst, razširili na vse novorojenčke vzhodne Nemčije, kakršnokoli naj bo versko prepričanje staršev. Socialistični botri in botre morajo vse storiti, da svoje varovance privedejo do dobrin delovnega razreda: do mira, svobode in socializma.

PRVI DIREKTORIJ ZA MAŠO V JUŽNI AMERIKI

V Argentini je zagledal dan Liturgični in pastoralni direktorij za udeležbo vernikov pri maši. Uredila ga je Teološka in pastoralno-liturgična komisija

episkopata pod predsedstvom mons. Rau-a. Ta iniciativa je pozitivni rezultat vpliva evropske pastoralne obnove. Direktorij francoskega episkopata in direktorij kardinala Lercara nista tuja argentinskemu, dasi ni mogoče govoriti o čisto navadni prestavi ali kopiji. Glavna orientacija direktorija je izražena v povsem pozitivni volji argentinskega episkopata po liturgični in pastoralni obnovi. Škofje hočejo navajati k aktivni in občestveni udeležbi vernikov pri maši. Splošnim navodilom in Praktičnim pravilom slede mnoge pojasnevalne opombe, kar vse izpričuje pedagoški značaj direktorija.

ZAKAJ POMANJKANJE DUHOVNIKOV V AVSTRIJI?

Znani avstrijski pridigar mons. Otto Mauer je v reviji „*Actio Catolica*“ pisal o pomanjkanju duhovnikov v Avstriji sledeče: „Po vojski se lepo število bogoslovcev ni več vrnilo k teološkim študijem. Dalje je kot vzrok pomanjkanja duhovnikov treba upoštevati negativne učinke dolgoletne nacistične propagande pri mladini, materializem po koncu vojne in glavno skrb sedanjega človeka v Avstriji za dvig življenjske ravni. Končno je treba imeti pred očmi padanje rojstev in razkristjanjenje po podeželju. So pa vzroki za pomanjkanje tudi znotraj Cerkve: teološkim fakultetam se ni posrečilo vzbuditi v ljudeh zavest o potrebi teologije spričo razvoja drugih znanosti in z ozirom nanj. Te fakultete žive zase, brez vpliva na druge fakultete in na intelektualce. Zanimanje za teologijo pri semeniščnikih v teh ustanovah ni vzbujeno: zanje ostaja teologija znanost brez življenja in brez odnosa do osebne vere... Semenišča niso znala razviti v vesti mladih bogoslovcev sliko duhovniške funkcije in nalog, odgovarjajočo zahtevam časa. Odhajanje iz semenišč ni vedno dokaz, da so tisti, ki gredo, premislili svoj poklic, ampak je često znak, da manjka človeške vzgoje v teh ustanovah. Razen tega profesorji verouka na srednjih šolah zanemarjajo

vsako dejavnost za poklice in ne znajo dati živega zgleda duhovnika... V govorih se daje premalo mesta važnosti duhovništva. Zaradi pomanjkanja sociologije, odgovarjajoče sedanjim potrebam, Cerkvi ne uspe, da bi določila in objasnila pravo mesto laikov kot udov mističnega Telesa, pa tudi ne specifičnih in nenadomestljivih funkcij duhovništva. Moderna pridiga za laični apostolat je škodljivo vplivala glede duhovniških poklicev. Pretiravalo se je z duhovnimi nalogami vseh in skrčilo na najmanjšo stopnjo smisel duhovniškega posvečenja. Končno je zelo padel socialni vpliv duhovnika. Mnogo duhovnikov se še komaj ima za intelektualce in ima z ozirom na vseučilišnike manjvrednostni kompleks. Zato živi v zaprtem krogu.

Morali bi resno poudarjati vsemu krščanskemu ljudstvu, kako resno je pomanjkanje duhovnikov. Dokler bo trajalo to pomanjkanje, bo treba zaupati laikom naloge, ki bi jih morali opravljati duhovniki. Prvi korak iz položaja bi bil v tem, da bi spet začeli ceniti nižje redove do diakonata in bi oblikovali kandidate v smeri v te redove pod vidikom funkcij, ki jih vsebujejo. Dalje bi bilo treba oprostiti duhovnike ne le vseh oblik delovanja, kjer niso nenadomestljivi kot duhovniki (poučevanja nekaterih predmetov, civilne in trgovske funkcije), ampak tudi poučevanja verouka, kar bi lahko opravljali kompetentni laiki. Redovnice bi prav tako lahko bile bolj udeležene pri nekaterih apostolskih aktivnostih. Za vse to pa ne zadošča taktika iz dneva v dan, ampak morajo škofje začeti strategijo na daljšo roko. Treba je narediti načrte, ki bodo upoštevali vsa mogoča tehnična in ekonomska sredstva, in načrte, ki gledajo v daljavo. To je postalo nujno ne le v škofijskem območju, ampak tudi v narodnem, evropskem in celo svetovnem.

KRIŽEV POT

Ta križev pot so molili udeleženci zadnjega nemškega katoliškega shoda v berlinskem olimpijskem stadionu.

I.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh tistih, ki so trpeli in še vedno trpe zaradi krivičnih obsodb. Prinašamo ti pa tudi našo skrb in prošnjo za duše tistih, ki krivice delajo.

II.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh trpečih na zemlji. Prinašamo ti pa tudi naše skrbi za zveličanje krivčnikov.

III.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe skrušenih, izdanih, ovadenih in izročenihi. Pa tudi strašen križ in zadolženje njihovih izdajnikov.

IV.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križ naše matere Cerkve. Pa tudi zapuščenost njenih nezvestih sinov in hčera.

V.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh tistih, ki se morajo podvreči tujim odločitvam. Pa tudi križe tistih, ki beže pred sleherno odgovornostjo. . .

VI.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh tistih, ki trpe zaradi gtiske bližnjega. Pa tudi križe vseh tistih, ki so trdega srea.

VII.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh tistih, ki jih je trpljenje do tal podrlo. Pa tudi grešno breme njihovih zatiralcev.

VIII.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe tistih, ki te zatajujejo. Pa tudi križe naše lastne nezvestobe.

IX.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh tistih, ki so zabredli ali padli zaradi prevelikega trpljenja, ki obupujejo in zdvajajo. Pa tudi križe tistih, ki so brezsrčni za tebe kakor za svoje trpeče brate.

X.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh zasramovanih, brezpravnih,

oropanih. Pa tudi zadolženje in sramoto vseh tistih, ki blodijo v nasladi.

XI.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti smrtno stisko in zapuščenost vseh človeških otrok. Pa tudi pregrehe vseh zločincev in morilcev na zemlji.

XII.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh pregreh in vsega zadolženja. Pa tudi križ naše lastne bridkosti in strašnih stisk vsega sveta.

XIII.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti križe vseh mater in svojev tistih, ki so bili na zemlji žrtvovani. Prinašamo ti pa tudi skrbi naše matere Cerkve za njene grešne sinove in hčere.

XIV.

Gospod Jezus Kristus, prinašamo ti vso bridko žalost zaradi pogrešanih, izgubljenih in zaradi grobov naših dragih, ki jih ne moremo doseči. Toda v križu, ki je naše upanje, ostanema združeni.

SESTRE KRIŽANEGA JEZUSA

V Broy-sur-Chantereine, ne daleč od Pariza, mesta luči, je materina hiša reda, ki se imenuje „sestre križanega Jezusa“. Pri vходу sprejme obiskovalca sestra, ki se trudoma premika na bergljah. Povsod v tej hiši, kjer sestre molijo in delajo, so bolni ljudje. Večinoma sester tega reda so pohabljenke, ki so brez rok ali nog, ohromele ali kakor koli telesno nakažene. Druge so naglušne, gluhe, slepe, tuberkulozne, sladkorno bolne, ohromele že od mladih nog, sklerotične, tako, da ne morejo več zapustiti postelje. Kristusu služijo s tem, da trpe, delajo in molijo. Sedemkrat dnevno se zberejo v kapeli. Mnoge prihajajo po bergljah, druge pripeljejo na vozičkih ali jih prinesejo na nosilnicah. Prihajajo, da Boga časte in se mu zahvaljujejo. Sestre so dolžne spolnjevati zlasti dve zapovedi: ne smejo govoriti o svoji boleznin in ne si delati skrbi o njenem razvoju in poteku. Ne se pečati z lastnim trpljenjem!

Red „Sestra križanega Jezusa“ ima že štiri hiše v Franciji, eno v Ameriki.

Sestre prihajajo iz mnogih dežel: iz Španije, Nizozemske, Irske, Švice, Japonske, Belgije, Malaje, Anglije. Njihove molitve so v prvi vrsti namenjene bolnikom po vsem svetu, ki v svoji težki usodi ne vidijo božje volje, ampak se pritožujejo nad Bogo in svetom. Sestre skušajo z dopisovanjem tolažiti svoje trpeče brate in sestre. Tiste, ki jih je svet zavrzel, vabijo v svoje hiše, v katerih nudijo zavetje ljudmi so nastale skupine laikov, imenohiralcem in hromim. Tudi med zdravimi vane „Priatelji bolnih“, ki podprajo delo sestra in so na ta način udeležene na tej svojevrstni kongregaciji.

PRVI SLEPI DUHOVNIK V AMERIKI

Luciano Brod, 32 let star, je bil slep posvečen v duhovnika v Uruguayu (v državi Río Grande do Sul). Eno oko je izgubil že kot otrok, drugo v tretjem letu bogoslovnega študija. Naučil se je pisave slepcev in papež je dovolil, da je smel nadaljevati svoje teološke študije do konca.

JEZUITSKI PATER —

ČLAN AMERIŠKE ANTARKTIČNE EKSPEDICIJE

53-letni jezuit, p. David Linehan, član ameriške antarktične ekspedicije, je napravil eno najpomembnejših geofizičnih odkritij. S pomočjo seizmičnih merjenj je ugotovil, da je pod kilometer debelim ledom Antarktide, masivna, skalovita zemlja, kar so sicer slutili, niso pa mogli znanstveno dokazati. — P. Linehan je bil 1936 posvečen v duhovnika, naslednje leto pa je napravil doktorat iz geologije na harvardski univerzi. Danes je vodja geofizičnega oddelka na bostonskem College-u in ravnatelj potresne opazovalnice Weston. Velja za enega prvega izvedenca za geološka raziskavanja. Dal je temeljne podatke za gradnjo nasipa ob veletoku sv. Lovrenca, za razne avtomobilske ceste skozi gorovje in za most čez reko Hudson, ki je projektiran. Poleg svojega znanstvenega dela je p. Linehan znan kot vodja duhovnih vaj in priljubljen predavatelj. Bil je prvi katoliški duhovnik, ki je na južnem polu maševal.

V založbi DRUŽABNE PRAVDE je zopet izšlo novo, veliko, moderno in aktualno delo

SOCIALNA EKONOMIJA I

ki ga je napisal največji slovenski sociolog prof. dr. Ivan Ahčin. To je doslej največje delo o gospodarskih vprašanjih v slovenskem jeziku. Prva knjiga, ki je pravkar izšla, obsega 455 strani velikega formata in nam nudi izvrsten pregled čez obširno gospodarsko področje in daje tudi utemeljene odgovore, ki se porajajo iz gospodarske stvarnosti.

Kakor prejšnje dr. Ahčinove knjige, tako je tudi ta pisana v živem in vsem razumljivem jeziku in lahko rečemo tudi o tej knjigi, kar je kritika ugotovila za vse tri knjige Sociologije, da se bere kot zanimiva povest.

Lep in sodoben ovitek je napravil arhitekt Marijan Eiletz. Socialna ekonomija stane v Argentini 75 pesov, v Združenih državah Severne Amerike in v Kanadi 3.50 dolarja, v Italiji 1000 lir, povsod drugod v sorazmerju z navedenimi cenami.

Knjigo je mogoče kupiti:

V Argentini: v Dušnopastirski pisarni, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, ter pri vseh odbornikih Družabne Pravde.

V Združenih državah Severne Amerike:

1. Familia, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio;
2. Mr. Babnik Anton, 142 East 4 Street, New York 9, N. Y.;
3. Mr. Stanko Masič, 1828 W. Cermak Rd., Chicago 8. Ill.

V Kanadi: SLO-CAN Center, 618 Manning Ave, Toronto 4, Ont.

V Italiji: Rev. Marko Kranjc, Via della Farnesina 140, Roma.

Na Primorskem: Rev. dr. Kazimir Humar, Corte S. Ilario 7, Gorica.

V Angliji: Rev. Ignatius Kunstelj, 62, Offley Rd., London S. W. 9.

V Avstraliji: Rev. Bernard Ambrožič OFM, 666 Gordon Str., Paddington N. S. W. (Sydney).

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Vilko, Castro Barros 917, Buenos Aires, Argentina.

